

BARDO THEDOL

*TIBETSKÁ
KNIHA MRTVÝCH*

PRAHA 1938

Vzývání Buddhů a Bodhisattvů

Pokyny pro obřad konajícího: Vzývání Buddhů a Bodhisattvů o přispění umírajícímu děje se takto:

Obětuj Trojici vše, co je na darech obětních od umírajícího nebo jeho rodiny, spolu s obětními dary, získanými duchovně. A drže v ruce vonné kadidlo, opakuj vroucně následující:

„Ó, vy Buddhové a Bodhisattvové, kteří meškáte v deseti směrech, vybaveni milosrdenstvím, prozřetelností, božským okem a láskou, vy, kteří živoucím bytostem poskytujete ochranu mocí svého milosrdenství, račte přijít; račtež přijmouti tyto duchovně získané obětní dary.

Ó, Milosrdní, kteří vlastníte moudrost porozumění, lásku milosrdenství, moc božských skutků a ochraňujete v míře nepomyslitelné! Vy, Milosrdní, N ... odchází z tohoto světa na onen svět. Opouští tento svět. Činí veliký skok. Nemá přátel. Jeho strast je veliká! Jest bez zastánce, bez ochránce, bez bojovných a věrných sil. Světlo tohoto světa zašlo. Odchází jinam. Vchází do nejhustší tmy. Klesá do příkré propasti. Vchází do samoty džungle. Jest pronásledován mocnostmi karmy. Vchází do nekonečného ticha. Jest unášen velikým oceánem. Žene ho vítr karmy. Ubírá se směrem, kde nic není pevné. Jest napadán velikým rozporem. Jest posednut velkým zatemňujícím duchem. Děsí se posluš boha smrti. Pohotová Karma přenáší jej v opětovnou existenci. Nemá síly. Přišel čas, kdy musí jít sám.

Ó, vy Milosrdní, zastáňte se N ..., jenž nemá ochrany. Ochraňujte, ho! Buďte jeho bojovnými silami a jeho věrnými! Ochraňte ho před velikou temnotou barda. Odvráťte ho od rudého větru karmy. Odvráťte ho od velikého děsu a hrůz boha Smrti. Vysvobodte ho z dlouhého, úzkého průchodu barda.

Ó, vy milosrdní, necht' neochabne síla vašeho milosrdenství! Přispějte mu ku pomoci! Nedopusťte, aby upadl do béd! Nezapomeňte svých starých slibů a nenechte ochabnouti sílu svého milosrdenství!

Ó, vy Buddhové a Bodhisattvové, nedejte ochabnouti vůči němu mor svého milosrdenství. Zachyťte ho udicí své milosti! Nedejte této živé bytosti propadnouti moci zlé karmy.

Ó, Trojice, ochraňuj ho před strastmi barda!

Toto promlouvej ve veliké pokoře a víře, sám to opakuj a dej to třikrát opakovati všem ostatním přítomným.

Stežka dobrých přání pro vyvážnutí z nebezpečného a úzkého průchodu barda

1.

Ó, vy v deseti směrech dlící vítězové a vaši synové, ó, vy oceánu podobné shluky předobrych vítězů, Pokojní a Hněviví, ó, vy guruové a dévové, a vy dakiny věrné, propůjčte svého sluchu pro svou velikou lásku a milosrdenství. Sláva Vám, ó, shromáždění guruů a dakin, svou velikou láskou, vedte nás po stezce.

2.

Až následkem klamu budeme putovati samsarem, kéž nás vedou guruové jasnou světelnou stezkou soustředěného slyšení, přemýšlení a meditace, kéž zástupy Matek jsou naší ochranou, abychom vyvázli z hrůzyplného úzkého průchodu barda a byli uvedeni do stavu dokonalého osvětlení.

3.

Až následkem prudkého hněvu budeme putovati samsarem, kéž nás vede bhagavan Vajra-Sattva jasnou světelnou stezkou zrcadlové moudrosti, kéž Matka Mamaki je naší ochranou, abychom vyvázli z hrůzyplného průchodu barda a byli uvedeni do stavu dokonalého osvětlení.

4.

Až následkem velké pýchy poputujeme samsarem, kéž vede nás Bhagavan-Ratna-Sambhava jasnou světelnou stezkou Moudrosti-Rovnosti, kéž Matka s okem Buddha je naší ochranou, abychom vyvážnuli z hrůzyplného úzkého průchodu barda a byli uvedeni do stavu dokonalého osvětlení.

5.

Až následkem připoutanosti budeme putovati samsarem, kéž nás vede bhagavan Amitabha jasnou světelnou stezkou rozlišující moudrostí, kéž Matka s bílou uzdou je naší ochranou, abychom vyvážnuli

z hrůzyplného úzkého průchodu Barda a byli uvedeni do stavu dokonalého osvětlení.

6:

Až následkem velké žárlivosti budeme putovati samsarem, kéž nás vede bhagavan Amogha-Siddhi jasnou světelnou stezkou všepůsobící moudrosti, kéž Matka, věrná Tara, je naší ochranou, abychom vyváznu z hrůzyplného úzkého průchodu barda a byli uvedeni do stavu dokonalého osvětlení.

7.

Až následkem velké netečnosti budeme putovati samsarem, kéž nás vede bhagavan Vajrochana jasnou světelnou stezkou moudré Skutečnosti, kéž Matka velkého prostoru je naší ochranou, abychom vyváznu z hrůzyplného úzkého průchodu barda a byli uvedeni do stavu dokonalého osvětlení.

8.

Až následkem velkého klamu budeme putovati samsarem, kéž nás vedou zástupy bhagavanů Hněvivých jasnou světelnou stezkou odvratu od domnělého strachu, hrůzy a leknutí, kéž zástupy hněvivých bohyň prostoru jsou naší ochranou, abychom vyváznu z hrůzyplného úzkého průchodu barda a byli uvedeni do stavu dokonalého osvětlení.

9.

Až následkem velkých sklonů budeme putovati samsarem, kéž nás vedou stateční držitelé vědění jasnou světelnou stezkou současně zrozené moudrosti, kéž zástupy Matek, dakini, jsou naší ochranou, abychom vyváznu z hrůzyplného úzkého průchodu barda a byli uvedeni do stavu dokonalého osvětlení.

10.

Kéž aetherické živly nepovstanou jako naši nepřátelé, kéž spatříme říši moudrého Buddha, kéž vodní živly nevyvstanou jako nepřátelé, kéž spatříme říši Buddha bílého, kéž živly země nepovstanou jako nepřátelé, kéž uvidíme říši žlutého Buddha; kéž ohnivé živly nepovstanou jako nepřátelé, kéž užijeme říši Buddha rudého; kéž vzdušné živly nevyvstanou jako nepřátelé, kéž uvidíme říši Buddha zeleného; kéž živly barev duhy nevyvstanou jako nepřátelé, kéž zjeví se nám všechny říše Buddha. Necht' poznáme všechny tony bardu jako naše vlastní tony; necht' poznáme všechna záření bardu jako naše vlastní záření; necht' dosáhneme v bardu Tri-Kaje, Zákonu Tří!

Základní verše šesti bard

1.

Kéž Dospěji k Trojici nyní, kdy mi svítá bardo jako místo zrození tím, že se vzdám zahálčivosti, neboť lenošení v životě věřícího neexistuje! Tím, že soustředěně vstoupím do skutečnosti, naslouchaje, přemýšleje a medituje; tím, že si na stezce sebou nesu vědění o pravé povaze zjevů a ducha. Kéž v lidském tvaru život nepromarním!

2.

Ó, kéž nyní, kdy mi bardo snů svítá, a zanechávám mrtvolného spánku netečnosti, kéž chápaje tyto sny cvičím se v jasném světle podivuhodné proměny: kéž ne jako líné zvíře vysoce si cením splnutí spánku a bdělého prožívání, aby vědomí moje zůstalo soustředěno.

3.

Kéž nyní, kdy mi svítá bardo dhyany, zanechám rozptýlení a přeludů, kéž můj duch setrvá ve stavu nekonečného soustředěného samadhi, abych jistoty docílil na stupni představivosti i na stupni zdokonalení; abych v meditaci cílevědomě zanechal nyní všech ostatních činů a neupadl v moc omamujících vášní!

4.

Kéž nyní, kdy mi bardo okamžiků smrti svítá, zanechám příchylnosti, žádosti a slabosti ku všem světským věcem a soustředím se v prostoru jasných nauk, abych byl schopen plouti do nebeského prostoru Nezrozených; v hodinu, kdy se loučím s tělem z masa a krve, kéž poznám, že toto klamné tělo nemá trvání.

5.

Kéž nyní, kdy mi bardo skutečnosti svítá, zanechám všech hrůz, strachu a lekání před zjevy, kéž poznám tyto zjevy jako své vlastní myšlenkové tvary, a jako přízraky přechodného stavu. Bylo řečeno:

„Nastane čas, kdy bude dosaženo obratu; neboj se zástupů Pokojných a Hněvivých, jsou to tvé vlastní myšlenkové formy!“

6.

Kěž nyní, kdy bardo znovuzrození mi svítá, se držím jediného přání a byl schopen nastavovati řetěz dobrých skutků opětovaným úsilím, aby brána lůna zůstala uzavřena a odpor zůstal v paměti. Nastala hodina úsilí a čisté lásky; kéž odložím žárlivost a medituji o guruovi-otci-matce.

7.

Ty, jenž odkládáš pomyšlení na blížící se smrt, ty, jenž se věnuješ neúčinným věcem tohoto života, jsi krátkozraký, neboť promarňuješ svou příležitost; Mylný jest tvůj záměr, když se navrátíš z tohoto života s prázdnými rukama; znáš svatou dharmu jako svou pravou potřebu; nechceš se svaté dharmě věnovati alespoň teď??

Velicí odevzdání adepti praví:

Neuchováš-li v mysli vybranou nauku svého gura, zdaš nejednáš jako zrádce sebe sama?

Stežka dobrých přání, chránící před strachem v bardu

1.

Když hra mého života jest u konce, příbuzní z tohoto světa mi nejsou nic platní; zcela sám v bardu putuji. Ó, vy pokojní a hněviví vítězové, rozptylujte temnotu nevědomosti mocí svého milosrdenství.

2.

Putuji sám, odloučen od milých přátel, podoby mých prázdných myšlenkových tvarů mi zde svítají. Necht' Buddhové způsobí mocí svého božského milosrdenství, aby v bardu nevládly ani strach, ani hrůza.

3.

Jasně záření pěti moudrostí necht' neotřesen a beze strachu poznám jako ze mne pocházející; když příznaky pokojných a hněvivých tvarů mi zde svítají, kéž dosáhnu jistoty, nebojácnosti a poznám bardo.

4.

Když mocí zlé karmy zakusím strast, necht' vítězové, pokojní a hněviví, strast rozptýlí moji, a plně znění skutečnosti, zaznívají jako tisíc hromů, necht' se promění do zvuků učení Mahajana.

5.

Když bez ochrany sleduji karmické vlivy, utíkám se k vítězům, pokojným a hněvivým, aby mne chránili, když zakouším strast karmickým vlivem sklonů, necht' mi zasvitne blažené samadhi čirého světla.

6.

Když přijímám nadpřirozené znovuvtělení v Sidpa-bardu, necht' se v něm neuskuteční ničící zjevení Marovo; dojdu-li tam, kam si přeji, necht' nezakouším klamný strach a hrůzu.

7.

Rozléhá-li se řev divoké zvěře necht' jest proměněn v posvátné zvuky šesti slabik; jsem-li pronásledován sněhem, větrem a temnotou, necht' se dívám nebeskýma očima jasné moudrosti.

8.

Kěž všechny bytosti stejného řádu v bardu obdrží zrození na vyšších úrovních, aniž by na sebe žárlily; je-li mi určeno veliké strádání hladem a žízní, kéž nezakusím hladu a žízně, horka a zimy.

9.

Když příští rodiče spatřím ve spojení, necht' v nich vidím božskou dvojici, vítěze, pokojné a hněvivé, otce a matku. Dosáhnu-li síly ke zrození ku blahu jiných, necht' obdržím dokonalé tělo, vyznamenané a okrášlené.

10.

Obdržím-li tělo bytosti mužské, což jest lepší, necht' osvobodím všechny, kteří mne vidí a slyší. Necht' zlá karma mne nenásleduje, avšak mé zásluhy necht' se rozmnoží a jdou za mnou.

11.

Ať kdekoliv a kdykoliv se mám zroditi, všude necht' zastihnu vítěze, pokojná a hněvivá božstva, protože jsa zrozen, mohu choditi a mluvit, necht' obdržím nezapomínající intelekt a rozpomenu se na své dřívější životy.

-
12.

Ve všech znalostech necht' jsem schopen mistrovství — pouhým slyšením, přemítáním a viděním; ať na kterémkoliv místě se zrodím, necht' je to místo příznivého zaslíbení. Necht' všechny žijící bytosti jsou vybaveny štěstím!

13.

Vy, Vítězové, pokojní a hněviví, učíňte, abychom my všichni, obrazy vašich těl, Vaši přívrženci, trvání Vašeho života, hranice Vašich říší i odlesk dobroty Vašeho božského jména, se ve všem rovnali vašemu pravému Já.

14.

Božskou milostí nespočetných, nejvyšších dobrotivých Pokojných a Hněvivých a vlnami darů čisté skutečnosti a vlnami darů cílevědomé oddanosti mysticky věřících, necht' se splní každé přání. Končí se „Stežka dobrých přání“, jež skýtá ochranu před strachem v bardu.

BARDO THEDOL

KNIHA PRVNÍ

Čikhai Bardo

a

Čenjid Bardo

Tato kniha zemřelého v jeho přechodném stavu staví tvář v tvář skutečnosti a obsahuje Veliké osvobození nasloucháním v posmrtném stavu Hlubokému učení o osvobození vědomí pomocí meditace o pokojných a hněvivých božstvech.

Uctívání

Sláva Božskému Dharma-Kajovi, Nepochopitelnému, Neohraničenému Světlu!
Sláva Božskému Sambhoga-Kajovi, Jenž jest Lotosy a pokojnými a hněvivými božstvy!
Sláva Lotosově-Zrozené inkarnaci Padma-Sambhavy, ochránci všech živoucích bytostí!
Sláva Guruům, Třem Tělům!

Úvod

Toto Veliké učení o osvobození nasloucháním propůjčuje věřícím obyčejného rozumu duchovní svobodu, zatím co se nalézají v přechodném stavu. Má tři části: úvod, hlavní obsah a závěr. Nejdříve by měl být cvičením ovládnut úvod, jímž jsou litanie „Řady vůdců“ za osvobození bytostí. „Řady vůdců“ jsou litanie, které mají vésti šťastně člověka tímto životem a posmrtným stavem.

Přemístění principu vědomí

Nejvyšší intelektu měly by zajisté být vysvobozeny Vůdcem, nejsou-li však vysvobozeny, měli by ti, kdož jsou v přechodném stavu okamžiků smrti, cvičiti přemístění, jež samočinně dává osvobození jednoduše tím, že se na ně vzpomene.

Věřící prostého rozumu měli by zajisté tímto být osvobozeni; nejsou-li však osvobozeni, měli by pak, zatím co jsou v přechodném stavu, během prožívání skutečnosti, dále naslouchati této Veliké nauce o osvobození slyšením.

K tomu by měl věřící zkoumati zprvu příznaky smrti tak, jak se postupně v jeho umírajícím těle objevují, při čemž sleduje vlastní osvobození pozorováním známek symptomů smrti. Jakmile se všechny příznaky smrti v plném počtu dostavily, má provést přemístění, které propůjčuje osvobození při pouhém rozpomenutí se na tento proces.

Čtení Thedolu

Jestliže přemístění bylo účinně vykonáno, není třeba čísti Thedol; nebylo-li vykonáno účinně, musí být u mrtvého těla Thedol čten přesně a zřetelně.

Není-li tu mrtvolý, měl by čtoucí, který má vyložití sílu pravdy, zaujmouti lože nebo místo, na něž zemřelý byl zvyklý. Duch zemřelého je vyvolán, čtoucí si jej představí jako přítomného a naslouchajícího a čte. V té době by nemělo být dovoleno žádnému z příbuzných nebo manželů, aby plakal a

naříkal, neboť to není dobré pro zemřelého; je nutno tomu zabránit.

Je-li tu tělo, měl by právě v okamžiku, kdy ustalo vydechování, buďto nějaký lama, který byl zemřelému guruem, nebo někdo stejného náboženství jako zemřelý, anebo přítel, jemuž zemřelý byl velmi nakloněn, přiblížit své rty k uchu tak, aby se ho nedotýkal a čistil tento Veliký Thedol.

Praktické použití Thedolu

Co se týká Thedolu samotného: Můžeme-li přinést velký obětní dar, obětujeme jej k uctění Trojice. Když to možné není, donesme vše, co je možno shromáždit z předmětů, na něž lze naše myšlenky soustředit a vytvoříme v duchu obět tak neomezenou, jak jen možno a modleme se.

Pak má být odříkávána sedmkrát nebo třikrát „Stezka dobrých přání“, jež vzývá o pomoc Buddhy a Bodhisattvy. Na to budiž zřetelně a se správným důrazem přečtena „Stezka dobrých přání“, jež chrání před strachem v bardu a „Stezka dobrých přání pro jisté vyvážnutí z nebezpečných osidel barda“ spolu se „Základním slovem barda“.

Potom musí být čten Veliký Thedol buďto sedmkrát nebo třikrát, podle případu. Nejdříve nastupuje „Stavění tváří v tvář“ s příznaky smrti tak, jak se v okamžicích smrti objevují; potom použití velkého živoucího připominatele, „Stavění tváří v tvář“ skutečnosti, zatím co mrtvý jest v přechodném stavu, a naposledy metody, jež uzavírají brány lůna, když zemřelý v přechodném stavu hledá nové zrození.

I. Díl. Bardo okamžiků smrti

(Poučení o příznacích smrti nebo první stupeň Čikhai barda: Čiré Prasvětlo, spatřované v okamžicích smrti.)

První stupeň jest „Stavění tváří v tvář čirému světlu“ v přechodném stavu okamžiků smrti: mohou v něm být ti, kteří sice mnoho náboženských poučení slyšeli, ale přece je nepoznali, anebo ti, kteří poznávají je, přece se s nimi nesjednotili. Avšak všechny třídy lidí, jež praktické nauky přijaly, budou postaveny „tváří v tvář čirému prasvětlu“ a dosáhnou bez jakéhokoliv přechodného stavu, na Veliké Kolmé Stezce Nezrozené Dharma-Kaji, jestliže tyto nauky budou u nich použity.

Nejlepší jest přítomnost učitele, jenž zemřelého vedl a poučoval. Jestliže se guru dostavití nemůže, postačí přítomnost bratra též nauky a když ani tento není na blízku, stačí učený muž stejného vyznání a kdyby žádný z těchto se nemohl dostavití, má někdo, kdo správně a zřetelně čte, toto mnohokrát přečísti. Tím se připamatuje zemřelému to, co již dříve slyšel o „Stavění tváří v tvář“ a on ihned rozpozná prasvětlo a beze všech pochyb dosáhne osvobození.

Doba užití

Jakmile ustane vydechování, vejde životní síla do nervového centra moudrosti a to, co je naším vědomím, zažije čiré světlo v jeho původní podstatě. Když potom životní síla je vržena zpět a prchá dolů pravým a levým nervem, zasvitne krátce přechodný stav.

Hořejších pokynů má se použití dříve, než životní síla prchla do levého nervu, při čemž nejdříve prochází pupečním nervovým střediskem.

Doba pohybu této životní síly trvá tak dlouho, jak dlouho jest zde ještě vdechnutí, nebo přibližně tak dlouho, kolik je zapotřebí k požití jednoho jídla.

Způsob užití

Když dýchání skoro přestává, lze nevhodněji použití přemístění; nenastal-li účinek, oslovme zemřelého následovně:

Ó, urozený, (pojmenujme jej jménem) nyní nadešel čas, kdy hledáš stezku. Tvůj dech hned ustane. Před tím Tě tvůj guru „postavil tvář v tvář“ Čirému světlu a ty jsi právě ve stavu, kdy je budeš v jeho skutečnosti prožívat v bardu, v němž všechny věci jsou jako čisté bezoblačné nebe a nahý, neposkvrněný intelekt jako průsvitné prázdno bez ohraničení a středu. V tomto okamžiku pozněj sama sebe a setrvej v tomto stavu. Také já — v této době — „stavím tě tvář v tvář“.

Po přečtení opakuj totéž několikrát do ucha umírajícího, dokonce před tím, kdy vydechování přestává, aby se mu slova vryla do mysli.

Když vydechování skoro přestává, polož umírajícího na pravou stranu do polohy, které se říká „poloha ležícího lva“. Tepny na pravé a levé straně krku musí být stisknuty.

Když umírající usíná anebo ve spaní pokračuje, má se mu ve spánku zabránit, tepny mají být mírně, ale pevně stisknuty. Následkem toho nemůže se životní síla vracet prostředním nervem a vystoupí jistě otvorem brahmanským. Teď musí být použito skutečného „Stavění tvář v tvář“.

V tomto okamžiku všechny živoucí bytosti spatřují nejdříve bardo Čirého světla skutečnosti, jež jest neomylným duchem Dharma-Kaji.

Přestávka mezi ustáním výdechu a ustáním vdechu jest dobou, během které životní síla prodlévá v prostředním nervu.

Obyčejní lidé to nazývají stavem bezvědomí. Trvání tohoto stavu je neurčité. Závisí od dobré nebo špatné konstituce a stavu nervů a síly. Tento stav trvá dlouhou dobu u těch, kdož měli aspoň trochu praktické zkušenosti v pevném, klidném stavu dhyany a u těch, kdož mají dobré nervy.

Hořejších oslovení zemřelého nutno při „Stavění tvář v tvář“ opakovati tak dlouho, dokud nezačne vytékati nažloutlá tekutina z různých otvorů těla zemřelého.

U těch, kdo vedli špatný život a u lidí slabých nervů trvá tento stav jenom takový okamžik, co by lusknul prsty. U jiných trvá zase tak dlouho, co by snědl jídlo.

V různých tantrách se praví, že tento stav bezvědomí trvá asi 3½ dne. Většina ostatních náboženských pojednání vyslovuje se pro 4 dny. Po celou tu dobu má se pokračovati v „Stavění tvář v tvář Čirému světlu“.

Jsme-li při umírání sami schopni zjišťovati u sebe příznaky smrti, máme tohoto vědění použití již dříve. Když umírající sám toho schopen není, tu by měl být přítomen guru nebo jeho žák nebo bratr stejného řádu, který umírajícímu byl blízký, aby mu živě líčil příznaky smrti tak, aby na něj zapůsobily tím, že mu opakuje následující:

„Nastala znamení, že země klesá do vody“.

Když se příznaky smrti dostavily skoro v plném počtu, přiměj umírajícího k následujícímu předsevzetí tím, že mu tichým hlasem říkáš do ucha:

Ó, urozený (nebo je-li to kněz, ctihodný pane), nenech se odvrátiti!

Je-li to bratr stejného řádu nebo jiná osoba, volej ho jménem a řekni následující:

Ó, urozený, jelikož to, co se nazývá smrtí, tebe teď potkává, rozhodni se takto: „Toto jest hodinou smrti. Ježto béru ze smrti užitek, chci tak jednati ku blahu všech živoucích bytostí, které obývají neohraničenou rozlohu nebes, abych dosáhnul dokonalého stavu Buddhy tím, že se rozhodnu pro lásku a milosrdenství k nim a tím, že celým svým úsilím budu směřovati k Jedinečnému zdokonalení.“ —

Když svoje myšlenky takto formuješ, zvláště v té době, kdy Dharma-Kaja Čirého světla v posmrtném stavu může být uskutečněna ku blahu všech živoucích bytostí, věz, že jsi v tomto stavu a rozhodni se abys následovně dosáhnul nejvyššího daru, stavu Velkého symbolu, ve kterém jsi:

„I když toto bardo nemohu chápati, přece je chci znát a ježto v bardu ovládám Veliké tělo Sjednocení, chci se projevit v nějaké formě — jest to jedno v jaké — jež slouží ku blahu všem bytostem, ať jsou to kterékoliv: Chci sloužiti všem žijícím bytostem, jež tu v nekonečném počtu jsou jako hranice nebes.“

Mezitím co nerozlučně trváš v tomto předsevzetí, pokus se vzpomenouti si na jakékoliv zbožné cvičení, jež jsi byl zvyklý ve svém životě vykonávati.

Když čtoucí toto říká, má přiblížiti svoje rty blízko k uchu umírajícího a zřetelně opakovati to a jasně mu to vštípiti, aby zamezil jeho myšlenkám třeba jenom na okamžik se uchýliti.

Když vydechování úplně přestalo, ať stiskne pevně nerv spánku a lámovi nebo osobě vznešenější

nebo učenější nežli je čtoucí, ať důrazně přikáže toto:

„Ctihodný pane, nyní, kdy zakoušíš Čiré Prasevětlo, pokus se setrvati v tomto stavu, který teď prožíváš.“

A také v případě, že je to jiná osoba, má čtoucí ji „Stavěti tváří v tvář“:

„Ó, urozený (jmenuj ho) naslouchej: Nyní prožíváš záření Čirého světla Čisté skutečnosti. Poznej ji! Ó, urozený, tvůj nynější intelekt dle své skutečné podstaty prázdný, neutvářený k nižádnému znaku ani barvě, přirozeně prázdný, jest pravou skutečností, nejvyšším dobrem.

Tvůj vlastní intelekt, který jest nyní prázdnem a přece nelze na něj pohlížeti jako na prázdné nic, nýbrž jako na intelekt o sobě, neomezený, zářící, povzbuzující a blažený, jest pravým vědomím. nejvyšším dobrotivým Buddhou.

Tvoje vlastní vědomí, jež není nijak formované a ve skutečnosti prázdné, a intelekt, zářící a blažený, — toto obé je nerozlučno. Sjednocení obou je stavem Dharma-Kaji, stavem dokonalého osvícení.

Tvoje vlastní vědomí, zářící, prázdné a neoddelitelné od Velkého Zářícího Těla, nezrozuje se ani neumírá, jest neměnným světlem — Buddhou Amitabhau.

Toto věděti stačí, poznati prázdnost svého vlastního intelektu jako stav Buddhy a tento míti za vlastní vědomí, což způsobí, že setrváš ve stavu ducha Buddhova.

Opakuj toto zřetelně a jasně třikrát nebo dokonce sedmkrát. — Toto připamatovává duchu umírajícího dřívější během života jeho guruem konané „Stavění tváří v tvář“. Dále to způsobuje, že nahé vědomí poznáme jako čiré světlo, za třetí, ježto vlastní já takto poznáváme, sjednotíme se trvale s Dharma-Kajou a osvobození jest jisté.

Poučení, týkající se druhého stupně Čikhai barda: Druhotné čiré světlo, spatřované ihned po smrti

Takto se poznává Čiré Prasevětlo a dosahuje se osvobození. Obáváme-li se, že Čiré Prasevětlo nebylo poznáno, pak můžeme s jistotou připustiti, že zemřelému svítá to, co jmenujeme podružným čirým světlem, které začne svítati, když po skončení vydechování uplynula doba poněkud delší, nežli je doba trvání oběda.

Dle dobré nebo špatné karmy dotyčného, uniká životní síla pravým nebo levým nervem a vychází některým z tělesných otvorů. Pak následuje jasný stav ducha.

Trvání stavu čirého Prasevětla závisí od dobré nebo špatné nervové soustavy a také od toho, zda bylo dříve konáno cvičení „Stavění tváří v tvář“, či nikoliv.

Když princip vědomí vystoupí z těla, praví sám k sobě: „Jsem mrtev anebo nejsem mrtev?“ Nemůže to určit. Vidí své příbuzné a známé tak, jak byl zvyklý vídat a dokonce slyší nářky. Děsivé karmické přeludy se dosud neobjevily. Také ještě nenastoupily hrůzyplné zjevy nebo zážitky, které způsobuje bůh smrti.

Této doby musí lama nebo čtoucí použití k ponaučení.

Vyskytují se věřící stupně pokročilejšího a věřící nižšího stupně představitosti. Je-li někdo pokročilejšího stupně, volej ho třikrát jménem a opakuj opět a opět hořejší ponaučení „Stavění tváří v tvář“ Čirému světlu. Je-li to někdo, kdo byl na nižším stupni představitosti, předčítej mu úvodní líčení a text meditací o jeho ochranném božstvu a pak řekni:

Ó, ty, jenž jsi ušlechtilého zrození, medituj o svém ochranném božstvu (zde musí čtoucí nazvati božstvo jménem), neodchyluj se, soustřed' svoje myšlenky usilovně na svoje ochranné božstvo. Medituj o něm, jako by bylo zrcadlením měsíce ve vodě, viditelné, ale o sobě neexistující, medituj o něm jako by to byla bytost s hmotným tělem.

Nechť takto čtoucí mluví a důrazně to přikazuje.

Byl-li zemřelý mužem z lidu, řekne:

Medituj o Velkém milosrdném bohu!

Takto poznají s jistotou bardo dokonce i ti, u nichž se nepředpokládá, že je bez pomoci poznají.

Osoby, jež za svého života byly sice guruem stavěny tváří v tvář skutečnosti, ale důkladně se s ní neobeznámily, nemohou, samy od sebe jasně poznati bardo. Musí jim pomáhati buď guru nebo bratr stejného náboženství.

Dokonce mohou se vyskytnouti osoby, jež se sice s učením obeznámily, které však úporností choroby, přivodivší smrt, nejsou duchovně schopny, aby odolaly přeludům. Také těmto jest toto ponaučení bezpodmínečně nutné.

Pak jsou zase jiní lidé, kteří se sice s učením dříve obeznámili, musili však prodělati bídne životní poměry, poněvadž byli věrolomni, nebo že opomenuli poctivě plniti podstatné závazky. Také těm jest toto ponaučení nezbytným.

Jestliže jest první stupeň barda dosažen ihned, pak jest to to nejlepší. Když nikoliv, pak jest interlekt probuzen a osvobození je dosaženo použitím tohoto přesného volání do paměti mrtvého, mezitím co on mešká na druhém stupni barda.

Na druhém stupni barda má tělo povahu, kterou nazýváme zdánlivým přeludem.

Zemřelý neví, zda jest mrtev či nikoliv a stav jakési jasnosti přechází přes něho. Když jest mrtvý v tomto stavu úspěšně poučován, karma nemůže dále působiti a příčinou toho je setkání skutečností mateřské se skutečností jejího potomka. Je to jiný obraz pro to, co bylo řečeno už dříve: vědomí o sobě a vědomí ve mně, pravda a sebepoznání. Na příklad: jako rozptylují temnotu sluneční paprsky, rozptyluje Číré světlo na stezce moc karmy.

To, co se nazývá druhým stupněm barda, svítá myšlenkovému tělu. Znatel se vznáší kolem míst, na něž se omezovala jeho činnost. Když jest toto zvláštní učení použito, dosáhne svého účele, neboť ještě nevyšly karmické přeludy a proto zemřelý nemůže ještě býti odvrácen od svého cíle, aby dosáhl osvětlení.

II. Díl. Bardo prožívání skutečnosti

Úvodní ponaučení, týkající se prožívání skutečnosti na třetím stupni barda, zvaným Čenjid-bardem, když se zjevují karmické příznaky

Avšak i když člověk nepoznává Číré Prásvětlo, přece však poznává číré světlo druhého barda a dosáhne osvobození. Když není však osvobozen ani tady, svítá potom to, co se jmenuje třetím bardem neboli Čenjid-bardem. Na tomto třetím stupni barda počínají se zjevovati karmické příznaky. Jest velmi důležité, aby toto veliké stavění tváří v tvář Čenjid-barda bylo čteno, neboť má velikou sílu a může velice prospěti.

V tomto čase může zemřelý viděti, že se odkládá stranou jeho podíl jídla, tělo že je zbavováno šatů a místo, kde spával, je očišťováno. Může slyšeti všechn pláč a nárek svých přátel a příbuzných, a ačkoliv je může viděti a slyšeti, jak po něm volají, nemohou oni slyšeti, jak on po nich volá, pročez nespokojen odejde.

V tomto čase prožíváme zvuky, světla a záření. Nahánějí nám hrůzu, děsí nás, lekají a způsobují velikou únavu. V tomto okamžiku musí býti použito „Stavění tváří v tvář“ bardu během prožívání skutečnosti. Zavolej zemřelého jménem a vysvětlí mu přesně a zřetelně následující:

Ó, urozený, naslouchej s veškerou pozorností a neodbočuj: jest šest stupňů barda, totiž: přirozený stav barda v lůně, bardo snového stavu, bardo extatické rovnováhy v hluboké meditaci, bardo okamžiků smrti, bardo, během prožívání skutečnosti a obráceného procesu příčinné existence. Toto jest těch šest.

Ó, urozený, proděláváš tři barda: bardo okamžiků smrti, bardo během prožívání skutečnosti a bardo, kdy hledáš nové zrození. Z těchto tří jsi do věčejška prožil bardo okamžiků smrti. Ačkoliv ti svítalo Číré světlo skutečnosti, nebyl jsi schopen se jej držeti a tak jsi musel putovati sem. Nyní budeš prožívati dvě druhá barda, Čenjid bardo a Sidpa-bardo.

Věnuj nerušenou pozornost tomu, vůči čemu tě teď „postavím tváří v tvář“ a drž se toho:

Ó, urozený, to, co se jmenuje smrtí, teď nadešlo. Odcházíš z tohoto světa, ale pomni, že nejsi jediným; smrt přichází ke všem! Nelpi z lásky nebo slabosti na tomto, životě!! I když na něm ze slabosti ulpíš, nemáš přece sílu, abys v něm zůstal! Nic z toho nevyzískáš, leda bloudění v tomto samsaru! Nelpi na tomto světě, nebuď sláb! Rozpomeň se na vzácnou Trojici!

O, urozený, ať tě cokoliv hrozného a strašlivého v Čenjid bardu potká, nezapomeň těchto slov; máje jejich smysl v srdci, kráčeš dále: leží v nich podstatné tajemství poznání:

„O, kéž bych v okamžiku, kdy svítá nejisté prožívání skutečnosti, každé myšlenky bázně, strachu a hrůzy před těmito přízračnými zjevy se zbavil a všechny obrazy, Jež se mi objevují, poznal jako zrcadlení mého vlastního vědomí, abych je poznal jako přízraky barda, abych v tomto nejvyšším důležitém okamžiku, kdy mohu dosáhnouti „Velikého konce“, se nebál pokojných a hněvivých božstev: to jest mých vlastních myšlenkových forem.“

Opakuj tyto verše jasně! Tím, že se rozpomínáš na jejich význam tak často, jak je opakuješ, kráčíš ku předu, ó, urozený. Tím jest poznání zajištěno, ať jakékoliv obrazy hrůzy a strachu se zjevují; nezapomínej podstatného a tajného umění, jež v nich leží!

Ó, urozený, když se tvůj duch s tělem loučil, musil jsi zažítí záblesk čisté pravdy, mírný, planoucí, jasný, zázračný a zářící, úctu vzbuzující, vyhlížející jako fata morgana, jež se vznáší z jara nad krajinou v přerušovaném proudu vibrací. Nedej se tím zastrašiti, zaleknouti, znepokojiti! Jest to záření tvé vlastní pravé podstaty! Poznej ji!

Ze středu tohoto záření přichází přirozené znění skutečnosti, rozléhající se jako tisíc hromů, jež rázem hřmí. Jest to přirozené znění tvého vlastního, skutečného já! Nedej se tím zastrašiti, znepokojiti!

Tělo, které nyní máš, jmenuje se myšlenkovým tělem sklonů. Ježto nemáš materiálního těla z krve a masa, nechť se děje cokoli, zvuky světla nebo záře nic ti neublíží: jsi neschopen zemřít. Stačí úplně že víš, že tyto preludy jsou tvoje vlastní myšlenkové, formy.

Ó, urozený, jestliže nyní poznáváš své vlastní myšlenkové útvary, a ať jsi ve světě lidském prováděl jakoukoliv meditaci nebo zbožná cvičení— nepoznal-li jsi tuto nynější nauku— světla tě zadržít, zvuky Ti naženou hrůzu a záření tě poleká. Nemáš-li tohoto nejdůležitějšího klíče k naukám, nejsi schopen poznati zvuky, světla a záření — budeš nucen blouditi v samsaru!

Svítání pokojných božstev (Prvý až sedmý den)

Poněvadž zemřelý obvykle musí následkem své karmy procházeti existencí v bardu po 49 dnů i vzdor častému „Stavění tváří v tvář“, nutno mu nejdříve zevrubně vysvětlovati denní navštívení a nebezpečí, jež ho potkají a nad nimiž jest mu zvítěziti, tak jak se objevují během prvních sedmi dnů, v nichž pokojná božstva svítají. První den se počítá od doby, kdy nebožtík obvykle by měl procitnouti ke skutečnosti, že je mrtev a že je na cestě zpět k novému zrození, tedy asi 3¹/₂ dne až 4 dny po smrti.

Prvý den

Ó, urozený, v posledních třech a půl dnech byl jsi ve mdlobách. Jakmile se z těchto mdlob probereš, začneš myslet: „Co se stalo?“

Jednej tak, abys poznal barda. V tomto čase jest celé samsaro odboji a zjevy, které pak spatřuješ, jsou záření a božstva. Nebesa se jeví temně modrá.

Ze střední říše, která se tu jmenuje „Rozsévání semene“, zjeví se ti samotný Bhagavan Vairochana, bílý a sedící na lvím trůně, s kolem o osmi loukotích v ruce, obejmut matkou nebeského prostoru.

Modré světlo jest úhrnem látky, rozpuštěné ve svůj původní prastav.

Moudrost Dharma-Dhatu, modře svítící, průsvitná, čarovná, oslňující, vytryskne jakožto Otec-Matka ze srdce Vairochanova a zasáhne tě tak oslňujícím světlem, že jsi sotva s to na ně hleděti.

Současně také vychází kalné, bílé světlo z děvů a zasáhne tvé čelo.

Potom, následkem moci špatné karmy, vyvolá v Tobě strach a hrůzu zázračné, modré světlo Moudrosti Dharma Dhatu, takže budeš chtít před ním prchnouti. Pojmeš náklonnost ke kalnému bílému světlu děvů.

Na tomto stupni nesmíš se dáti zastrašiti božským modrým světlem, jež se objevuje svítící, oslňující a čarovné. Nezalekni se toho! Jest to světlo Tathagata, jež jest zde Moudrostí Dharma-Dhatu. Vlož do Něho svou víru! Věř v Něho pevně a modli se k Němu, uchovávej v mysli, že jest to světlo, jež vychází ze srdce Bhagavan Vairochana, které Ti přichází vstříc v bardu, plném neobyčejných a nebezpečných nástrah. Toto světlo je světlem milosti Vairochanovy.

Nemiluj kalné, bílé světlo dévů! Nepřilni k němu! Nestaň se slabým! Ulpíš-li na něm, poputuješ do sídel dévů a budeš stažen do víru šesti lok. To je přerušeni, které tě zdrží na cestě k osvobození. Nehleď na ně! Hleď na jasné modré světlo v hluboké víře! Vážně směřuj celým svým myšlením k Vairochanovi a odřkávej po mně tuto modlitbu:

„Ach, v samsaru putuji, pro velikou nevědomost. Kéž mne dovede Bhagavan Vairochana na svítící cestu světla Moudrosti Dharma-Dhatu. Kéž jest božská matka nekonečného prostoru mojí záštitou, kéž jsem bezpečně a jistě veden hrůzyplnými osidly barda, a kéž jsem převeden do stavu dokonalého Buddha.“

Když se takto modlíš v hluboké a pokorné víře, vejdeš do srdce Vairochanova v záři světla duhy a dosáhneš stavu Buddha v Sambhogo-Kaji, v hustě složené střední říši.

Druhý den

Když bys ale, vzdor „Postavení tváří v tvář“, následkem hněvu nebo ztemnělé karmy, lekl se skvoucího světla a před ním utíkal, anebo kdyby tě přes modlitbu přízraky přepadly, přijmou tě druhého dne nejen Vajra-Sattva a jej provázající božstva, ale i jeho vlastní zlé skutky, které pekla zasluhují.

Pak jest „Postavení se tváří v tvář“, při čemž voláme zemřelého jménem, následující:

„Ó, urozený, naslouchej soustředěně! Druhého dne svítí čistá forma Vody jako bílé světlo. V tomto čase zjeví se z tmavomodré východní říše převládajícího štěstí Bhagavan Akšobya jakožto Vajra Sattva, v barvě modré, maje v ruce pětizubé dorje, sedící na sloním trůně a obejmut matkou Mamaki, v doprovodu Bodhisattvů Kšiti-garbhy a Maitreyi s ženskými Bodhisattvy Lasemou a Pušpemou. Těchto šest dokonalých božstev se ti zjeví.

Celistvost tvého principu vědomí ve své čisté formě, jež jest zrcadlením moudrostí,- svítí jako jasné, zářivé bílé světlo ze srdce Vajra Sattvy, Otce-Matky, s tak oslnujícím leskem a takovou průsvitností, že se stěžl můžeš na ně podívatí a padne na Tebe. A zakalené, kouřové světlo z pekla svítí vedle světla moudrosti a také tě zasáhne.

Tu dostaneš strach silou hněvu a ulekneš se běloskvoucího světla a chceš před ním utéci. Vznikne u Tebe pocit lásky pro zakalené kouřové světlo z pekla. Jednej tak, abys se tohoto běloskvoucího, průsvitného bílého světla nebál! Věz, že je to moudrost. Postav na ni svoji pokornou a opravdovou víru! Jest to světlo milosti Bhaga-van-Vajra Sattvy. Mysli s vírou: „K Němu se utíkám“ a modli se!

Jest to Bhagavan-Vajra Sattva; ten přichází, aby tě přijal a vysvobodil z úzkosti a přízraků barda! Věř tomu, neb jest to udice paprsků milosti Vajra-Sattvy!

Neměj rád zakaleného kouřového světla z pekla! Jest to stezka, která se rozšiřuje, aby tě přijala, pro sílu z mocného hněvu nahromaděné zlé karmy. Necháš-li se strhnouti, padneš do světů pekelných a padneš-li tam, protrpíš nesnesitelná muka a jest nejisté, kdy z nich zase vyvázneš! Jest to přerušeni, které tě odvádí od stezky vysvobození; nehleď na ně a střež se hněvu! Nedej se tím zvábiti, nebuď sláb! Věř běloskvoucímu, jasnému, bílému světlu a když srdcem a myslí opravdově směřuješ k Bhagavan Vajra Sattvovi, modli se takto:

„Ach, putuji v Samsaru, následkem mocného hněvu. Kéž jsem veden Bhagavan Vajra Sattvou na svítící stezku světla zrcadlové, moudrosti. Kéž jest božská matka Mamaki mojí záštitou! Kéž jsem bezpečně a jistě veden hrůzyplnými osidly barda, a kéž jsem převeden do stavu dokonalého Buddha“.

Když takto s hlubokou, pokornou vírou se modlíš, vejdeš, zahalen do duhového světla, do srdce Bhagavan Vajra Sattvy a dosáhneš stavu dokonalého osvícení v Sambhoga Kaji, ve Východní říši, která se jmenuje Říše převládajícího štěstí.

Třetí den

Některé osoby, i když jsou takto „Postaveny tváří v tvář“ prchají pro zatemnění špatné karmy a hrdosti i když je zasáhne udice paprsků milosti. Je-li nebožtík jedním z těchto, přichází pak třetí den Bhagavan Ratna-Sambhava v doprovodu svých božstev a se světelnou stezkou z lidského světa, aby

jej společně přijali.

Když zemřelého voláme opět jménem, děje se „Postavení tváří v tvář“ následovně:

Ó, urozený, naslouchej soustředěně! Třetím dnem vytryskne praroditel země jako žluté světlo. V tom čase svítí na tebe z Jižní skvostně vyzdobené Říše Bhagavan Ratna-Sambava, ve žluté barvě klenot v ruce, sedí na trůnu koní a obejmut božskou matkou Sangyay-Čanmou.

Dva Bodhisattvové, Akaša-Garbha a Samanta Bhadra, provázeni dvěma ženskými Bodhisattvy, Mahlaimou a Dhupemou, vyzařují ze středu duhového světla. Souhrn doteků ve svém praroditeli zasáhne tě jakožto žluté světlo Moudrosti-Rovnosti, oslnivě žluté, zkrášlené hvězdnými světy se satelity a zářícími hvězdnými světy, tak jasně a čistě, že oko ztěžší může na ně patřiti. Zároveň s tímto světlem Moudrosti zasáhne tvé srdce také zakaleně modravě žluté světlo ze světa lidí.

Potom silou egoismu přepadne tě strach před oslnujícím žlutým světlem a ty chceš před ním utéci. Cítíš se toužebně býti přitahován k zakalenému, modravě žlutému světlu ze světa lidí.

Neboj se onoho jasného, zářícího, žlutého, průsvitného světla! Věz, že je to moudrost; spolehni na ni v tomto stavu, v odříkání, opravdově a pokorně. Je to záření tvého vlastního interlektu! I když mu svoji pokoru, svoji víru a svoji modlitbu neprojevíš, přece vejdou božská Těla a světlo nerozlučně do tebe a ty dosáhneš osvícení.

Když záření svého vlastního interlektu nepoznáš, myslí si s vírou: Je to záření milosti Bhagavan Ratna-Sambhavy a k němu se utíkám! Modli se! Jest to udice paprsků milosti Bhagavan Ratna-Sambhavy! Věř tomu!

Nemiluj ono kalné, modravě žluté světlo ze světa lidí. Jest to stezka nahromaděných náklonností tvého egoismu, který tě tu přijímá. Když se jím necháš zvábiti, zrodíš se ve světě lidí a budeš museti trpěti zrození, stárnutí, nemoce a smrt, bez možnosti vyvážnutí z tohoto bahna světského bytí. Jest to přerušování, které tě na stezce k osvobození zdrží. Nevšímej si proto tohoto světla, vzdeje se egoismu, vzdeje se náklonnosti, nedej se jimi zvábiti, nebuď sláb! Jednej tak, abys spolehnul na ono jasné, oslnující světlo. Řiď své opravdové myšlení cílevědomě na Bhagavan Ratna-Sambhavu a modli se:

Ach, v samsaru putuji, silou mocného egoismu! Kéž bych byl uveden Bhagavan Ratna-Sambhavou na zářící stezku světla Moudrosti-Rovnosti.

Kéž jest božská matka, Ona s Okem Buddha, mojí záštitou, kéž jsem jistě a bezpečně veden hrůzoplými osidly barda a převeden do stavu dokonalého osvícení!"

Když se takto s hlubokou pokorou a vírou modlíš, vejdeš do srdce Bhagavan Ratna-Sambhavy, božského Otce-Matky v září světla duhy a dosáhneš osvícení v Sambhoga-Kaji, Jižní skvostně vyzdobené říši.

Čtvrtý den

Postavení takto „Tváří v tvář“, dosáhneme osvobození, byť byly naše duchovní schopnosti jakkoliv slabými. Přes to se vyskytují lidé, kteří „Postavení tváří v tvář“, si vytvořili tolik zlé karmy, neplnili slibů nebo jimž úděl pro vyšší vývoj schází.

Jejich zatemnění a špatná karma, lakomství a žádostivost vytvoří hrůzy zvuku a záření, takže prchají. Náleží-li někdo k této třídě, bude i tento přijat čtvrtého dne Bhagavan Amitabhou s božstvy jej doprovázejícími a stezkou světla z Preta-loky, kterou vytváří lakomství a připoutanost.

Opět se děje „Postavení tváří v tvář“, s voláním jména zemřelého a sice následovně:

Ó, urozený, naslouchej soustředěně! Čtvrtého dne svítí červené světlo, které jest praroditelem elementu ohně. V tom čase svítí na tebe z Červené Západní Říše Šťestí Bhagavan Buddha Amitabha, v barvě červené, v ruce lotos, sedí na pavím trůně a obejmut božskou matkou Gekarmo, zároveň s Bodhisattvy Čenraziem a Jampalem, doprovázeni ženskými Bodhisattvy Ghirdhimou a Alokou. Těchto šest těl osvícení září na tebe ze středu duhy.

Praroditel pocitů, jakožto červené světlo Všerozlišující Moudrosti, třpytivě červené, zkrášlené hvězdnými světy se satelity, průsvitné, nádherné, oslnující, které vychází ze srdce božského Otce-Matky Amitabhy, zasáhne tvé srdce lak zářivě, že stěžší můžeš na ně pohleděti. Neboj se toho!

Zároveň svítí na tebe kalné červené světlo z Preta-loky, jež přichází současně se světlem moudrosti. Jednej tak, abys je nemiloval! Vzdeje se připoutanosti a slabosti!

V tom čase se ulekneš oslnujícího červeného světla vlivem připoutanosti a budeš chtít před ním

prchnouti. Pocítíš lásku k onomu kalnému světlu Preta-loky.

Neboj se nádherného oslňujícího, průsvitného, zářícího červeného světla! Když je poznáš jako moudrost a svůj interlekt necháš setrvávat ve stavu odříkání, vejdeš do něj nerozlučně a dosáhneš osvětlení.

Nepoznáš-li je, myslí: „Jsou to paprsky milosti Bhagavan Amitabhovy; k němu se utíkám!“ Důvěřuj a modli se k němu! Jest to udice paprsků milosti Bhagavan-Amitabhovy. Pokorně důvěřuj, ne-utíkej! I kdyby jsi prchal, bude Tě následovati! Neboj se! Nedej se zvábiti kalným červeným světlem Preta-loky! Je to stezka světla, jež pochází z nahromaděných tvých silných připoutaností k samsarické existenci. Přichází, aby tě přijala. Chytneš-li se této, padneš do světa nešťastných duchů a budeš nesnesitelně trpět hladem a žízní. Ztratíš tam možnost dosáhnouti osvobození! Ono kalné červené světlo je přerušeni, které tě má odvrátit od stezky osvobození. Nepřipoutej se k němu, vzdej se navykých sklonů! Nebuď sláb! Důvěřuj jasnému, zářícímu červenému světlu! Spolehnuv cílevědomě na Bhagavan- Amitabhu, Otce-Matku, modli se takto:

„Ach, v samsaru putuji mocí připoutanosti! Kéž jsem uveden Bhagavan Amitabhou na zářící stezku světla Rozlišující Moudrosti! Kéž jest božská matka, Ona, s bílou uzdou, mojí záštitou, abych bezpečně byl veden nebezpečnými osidly barda a převeden byl do stavu dokonalého osvětlení“.

Když se takto pokorně a opravdově modlíš, vejdeš ve světlo duhy do srdce božského Otce-Matky, Bhagavan Amitabhy a dosáhneš osvětlení v Sambhoga-Kaji, v Západní Říši, jež se jmenuje Šťastná.

Pátý den

Je nemožné, abychom tímto nebyli osvobozeni. Přesto putují živoucí bytosti, byť i takto stavěny tváří v tvář, dolů k pátému dni, neboť následkem dlouhého návyku staly se neschopnými vzdáti se náklonností, a špatná karma a strašlivost žárlivosti vytvořily děs tonů a záření, takže je nemůže zachytit udice paprsků milosti. Je-li někdo jednou z takových živoucích bytostí, tu přichází potom Bhagavan Amogha-Siddhi s provázejícími jej božstvy, se světlem a září své milosti, aby jej přijal. A světlo, jež vychází z Asura-Loky, vytvářeno zlou vlastností žárlivosti, přijme ho rovněž.

Stavění tváří v tvář, když jsme zemřelého volali jménem, děje se tentokrát takto:

Ó, urozený, naslouchej soustředěně! Pátého dne svítí na tě zelené světlo pratvaru vzduchu. V tomto čase zazáří na tě ze Zelené Severní říše úspěšného konání nejlepších činů Bhagavan Buddha Amogha-Siddhi, v barvě zelené, skřížené dorje maje v ruce, sedě na trůně z harpyjí, nebesa překlenujším, obejmut božskou Matkou, Věrnou Demlou, se svými průvodci, dvěma Bodhisattvy, Čag-Na-Dorjem a Dibpanamselem a dvěma ženskými Bodhisattvy, Gandhemou a Nidhemou. Těchto šest budhických tvarů bude na tě svítiti ze středu světla duhy.

Pratvar souhrnu chtění, který jako zelené světlo Vše-způsobující moudrosti září oslnivě zelený, průhledný a svítící, nádherný a hrůzu vzbuzující, ozdoben hvězdnými světy, jež jsou obklopeny satelity, zářícími hvězdnými světy, které přicházejí ze srdce Otce-Matky, Amogha-Siddhi, v zelené barvě, zasáhnou tvé srdce tak podivuhodnou jasností, že stěží na ně pohlédneš. Neboj se! Je to síla přirozené moudrosti. Setrvej ve stavu velkého odříkání a nestrannosti!

Vedle toho svítí na tě kalné světlo zelené barvy z Asura-loky, vytvářené následkem pocitu žárlivosti; přichází zároveň s paprskem moudrosti. Medituj o tom nestranně, ani s příchylností, ani s odporem. Nemiluj je: i když jsi slabých duchovních schopností, neměj je rád!

Na to budeš vlivem žárlivosti polekán oslňujícím zářením zeleného světla a budeš chtít prchnouti a pojmeš náklonnost ke kalnému zelenému světlu Asuraloky. Neboj se nádherného a průsvitného zářícího, oslňujícího světla zeleného, nýbrž poznej je jako moudrost a v onom stavu nechť tvůj interlekt setrvá v odříkání. Nebo si myslí: „Jest to udice paprsků milosti Amogha-Siddhiovoy, kteráž jest Vše-Způsobující Moudrostí“. Věř tomu! Neprchej před ním!

I kdybys před ním prchnul, bude tě nerozlučně od tebe následovati. Neboj se jej. Nemiluj kalného světla Asura-loky. Jest to karmická stezka silné žárlivosti, která tě chce pojmuti. Necháš-li se zvábiti, padneš do Asura-loky a dostaneš se do nesnesitelných běd, hádek a válčení. Nenech se zvábiti! Vzdej se svých sklonů! Nebuď sláb! Důvěřuj oslnivému zelenému záření a když celé svoje myšlení cílevědomě soustředíš na Bhagavan Amogha Siddhi, božského Otce-Matku, modli se takto:

„Ach, putuje v Samaru, - mocí silné žárlivosti, kéž jsem veden Bhagavan Amogha-Siddhim na

zářící stezku světla „Vše-Způsobující“ Moudrosti, kéž jest božská Matka, Věrná Tára, mojí záštitou, abych bezpečně a jistě veden byl do stavu dokonalého osvícení!" Když se takto v hluboké víře a oddanosti modlíš, vejdeš v záři světla duhy do srdce božského Otce-Matky Bhagavan Amogha-Siddhi a dosáhneš osvícení v Sambhoga-Kaja, Severní Říši Navršených Dobrých Skutků.

Šestý den

Jsme-li takto na různých stupních „Postavení tváří v tvář“, měli bychom, na některém z nich dojíti poznání, nechť jsou karmické vztahy jakékoliv; a když jsme poznání došli, je nemožné, abychom nebyli osvobozeni. Vzdor tomu může se státi, že člověk ačkoliv často tímto způsobem „stavěný tváří v tvář“, vrací se mocí svých zlých činů, protože příliš dlouho živil silné své náklonnosti a nebyl přítelem moudrosti, jakož i postrádal čisté lásky k ní. Udice paprsků světla milosti nemůže jej dosáhnouti: tak jest mu nutno putovati ještě níže, jelikož pocítil hrůzu a děs před světly a zářemi.

Pak září na člověka současně všichni božští Otcové-Matky Pěti Řádů se svými družinami. Zároveň svítí na člověka světlo, které vychází ze šesti lok.

„Stavění tváří v tvář“, když jsme zemřelého zavolali jménem, jest pak následující:

„Ó, urozený, do věřejška svítlo na tě každé z Pěti Řádů božstev, jedno po druhém a ty, ačkoliv „stavěn tváří v tvář“, nechal jsi se, vlivem svých zlých sklonů, zastrašiti a jsi doposud tady.

Kdybys byl záření Pěti Řádů Moudrostí poznal, jako výron svých vlastností myšlenkových forem, byl bys již dosáhnul osvícení v Sambhoga-Kaja a byl bys vešel do jednoho z Pěti Řádů Buddhů ozářen světlem duhy. Nyní se soustředěně dívej!

Přicházejí světla všech Pěti Řádů, jež se tu jmenují „Světla sjednocení čtyř moudrostí“, aby tě přijala. Chovej se tak, abys je poznal!

Ó, urozený, v tomto šestém dnu svítí na tě čtyři barvy čtyř elementů. V tom čase svítí na tě ze Střední Říše Rozsévání Semene Buddha Vairochana, božský Otec-Matka, provázen božstvy. Z Východní Říše Převládajícího Štěstí svítí na tě Buddha Vajra-Sattva, božský Otec-Matka, provázen božstvy. Z jižní Skvostně vyzdobené Říše svítí na tě Buddha Ratna Samhava, božský Otec-Matka, provázen božstvy. Ze Šťastné Západní Říše Nakupených Lotosů svítí na tě Buddha Amitabha, božský Otec-Matka, provázen božstvy. Ze Severní Říše Zdokonalených Dobrých Skutků svítí na tě právě v tomto okamžiku Buddha Amogha-Siddhi, božský Otec-Matka, se svými průvodci, obklopeni světlem duhy.

Ó, urozený, na vnějším kruhu těchto Pěti Párů Dhyani Buddhů září čtyři Strážci bran, Hněviví: Vítězný, Ničitel boha smrti, Král s koním krkem, Urna nektaru, se čtyřmi ženskými Strážkyněmi bran: „Nositelka ostnu“, „Nositelka smyčky“, „Nositelka řetězu“, „Nositelka zvonu“, spolu s Buddhou Dívů, zvaným „Silné Uzpůsobení“, s Buddhou lidstva, zvaným „Lev Šakyů“, s Buddhou zvířecí říše, zvaným „Neotřesený lev“, s Buddhou Pretů, zvaným „Ten s ohnivými ústy“, a s Buddhou podsvětí, zvaným „Král Pravdy“: Osm Otců-Matek Strážců bran a Šestero Učitelů, Vítězných, září též.

Nejvyšší dobrá Matka a nejvyšší dobrý Otec, Velicí předkové všech Buddhů: Samanta-Bhadra a Samanta-Bhadra, Božský Otec a Božská Matka, tyto dva září rovněž.

Těchto dvačtyřicet dokonalých božstev pocházejí z Tvého srdce a jsou výtvorem tvé čisté lásky, září na Tebe! Poznej je!

Ó, urozený, všechny tyto říše pocházejí jen od Tebe samého. Pocházejí z nitra čtyř oddělení tvého srdce a připočítáme-li střed, dávají pět směrů. Vycházejí z nitra a září na Tebe. Také božstva odnikud nepřišla: existovala od věčnosti uvnitř schopností tvého vlastního intelektu. Věz, že jsou takovéto podstaty.

Ó, urozený, míra všech těchto božstev není ani velká, není ani malá, nýbrž poměrná. Mají své ozdoby, své barvy, své posice, své trůny a své odznaky, emblémy, jež drží.

Tato božstva tvoří skupiny po pěti párech a každá skupina je obklopena pětinasobným kruhem záře, při čemž mužští bodhisattvové mají účast na povaze Božských otců a ženští bodhisattvové na povaze Božských Matek.

Veškeré tyto božské konklávy září na tebe v jedné dokonalé konklávě. Jsou to tvoje ochranná božstva. Jako takové je poznej!

Ó, urozený, ze srdce božských Otců a Matek Pěti Řádů září na tebe sjednocené světelné paprsky

Čtyř Moudrostí zvláště jasně a jemně a zasáhnou tvé srdce.

Na oně zářící stezce svítí modře nádherné hvězdné světy světla, vysílají paprsky, Moudrost Dharma-Dhatu sama a každý vypadá jako překlopený tyrkysový kalich, obklopený stejnými hvězdnými světy menší velikosti, nádherný a oslňující, zářící a průsvitný a každý je nádhernějším pěti ještě menšími hvězdnými světy, jež jsou obklopeny pěti hvězdicovitými světelnými body stejné povahy, takže ani střed, ani hranice, stezky modrého světla, nezůstanou neokrášleny.

Ze srdce Vajra-Sattvy září na tebe bílá světelná stezka Zrcadlové Moudrosti, bílá a průsvitná, slavná, oslňující a zastrašující, ještě slavnější světelnými světy, jež jsou obklopeny menšími hvězdnými světy, pozůstávajícími z průsvitného a zářícího světla, každý jako překlopené zrcadlo.

Ze srdce Ratna-Sambhavy září na tě žlutá světelná stezka Moudrosti-Rovnosti, zkrášlená žlutými hvězdnými světy záření, z nichž každý vypadá jako převrácený zlatý kalich, obklopený menšími a tyto opět ještě menšími hvězdnými světy.

Ze srdce Amitabhy září na tě průsvitná, jasně červená světelná stezka Rozlišující Moudrosti, na které jsou hvězdné světy jako převrácené kalichy z korálu, jež vysílají paprsky moudrosti zvláště jasně a oslnivě, každý zkrášlen pěti satelity stejné povahy, jež zkrášlují střed i hranice červené světelné stezky hvězdnými světy a satelity.

Tyto současně září na tvé srdce.

Ó, urozený, vše to jest vyzářování tvých interlektuelních schopností. Odjinud nepřišly. Nenech se jimi přivábiti, nebuď slabým, neměj strach, nýbrž setrvej tak, abys nevytvářel myšlenky. V tomto stavu vejdou do tebe všechny tvary a světla a dosáhneš osvětlení.

Zelená světelná stezka na tebe nezáří, protože nebyla dokonale vyvinuta moudrost tvého interlektu.

Ó, urozený, toto jsou světla Čtyř Sjednocených Moudrostí, z nichž vychází to, co se nazývá Vnitřní stezkou Vajra-Sattvy.

Ted' si musíš vzpomenouti na učení „stavění tváří v tvář“, které jsi obdržel od svého učitele. Když si rozpomeš na smysl toho, poznáš všechna tato světla jako zrcadlení svého vnitřního světla a když je poznáš jako důvěrné přátele, uvěříš v ně a při tomto setkání jim porozumíš tak, jak rozumí syn své matce.

A když uvěříš v neproměnnou podstatu čisté a svaté pravdy, vytvoří se v tobě klidně plynoucí samadhi a když vejdeš do těla dokonale vyvinutého interlektu, dosáhneš osvětlení v Samboga-Kaja, ze kterého není více návratu.

Ó, urozený, zároveň s moudrostí budou tě také ozařovati nečistá klamná světla šesti lok: kalné, bílé světlo dévů, kalné zelené světlo Asurů, kalné žluté světlo lidského světa, kalné modré světlo světa zvířecího, kalné červené světlo z Preta-loky a kalné kouřové světlo z pekel. Těchto šest září současně se šesti světly moudrosti; ty však se nestrachuj a nedej se žádným z nich zlákat, nýbrž setrvej ve stavu prostým myšlenek.

Zalekneš-li se čistého záření moudrosti a budeš-li zlákan nečistými světly šesti lok, obdržíš v jedné z nich tělo a budeš trpěti bídou samsara a nikdy nebudeš z jeho oceánu vysvobozen, nýbrž budeš v něm kolotati a zakoušeti veškeré bolesti.

Ó, urozený, jsi-li někým, jemuž se nedostalo vybraných slov učitele, budeš mít strach před čistým zářením moudrosti a jejími božstvy. A v tomto strachu budou tě přitahovati nečisté samsarické věci. Nejednej tak!! Pokorně důvěřuj oslňující záři moudrosti. Přiměj svého ducha k tomu, aby uvěřil a mysl si: „Milosrdné paprsky Moudrosti Pěti Řádů Buddhů přišly, aby mne z milosrdenství přijaly; k nim se utíkám!“

Když odoláš přitažlivosti klamných světel šesti lok a veškeré své myšlenky upřeš cílevědomě na božské Otce a Matky, Buddha Pěti Řádů, modli se:

„Ach, v samsaru putuji - mocí pěti zhoubných jedů vlnosti, nevědomosti sobectví a žárlivosti.

Kéž jsem uveden Pěti Vítěznými Dobyvateli na jasnou stezku paprsků Čtyř Sjednocených Moudrostí, kéž jest Pět Řádů božských Matek mojí ochranou, abych byl zachráněn před nečistými světly šesti lok, abych zachráněn před osidly obávaného barda, uveden byl do pěti čistých božských říší.“

Kdo se takto modlí, pozná své vlastní vnitřní světlo a tím dosáhne osvobození v Jednotě s ním. Pokornou vírou dochází prostý věřící k tomu, aby sama sebe poznal a dosáhl osvobození; i ten nejmenší může silou čisté modlitby uzavřít brány šesti lok a když porozumí vlastnímu smyslu Čtyř Moudrostí, dosáhne osvobození na úzké stezce pomocí Vajra-Sattvy.

Takto poznají pravdu, kdo tímto důkladným způsobem stavění byli „tváří v tvář“, a jsou osvobozeni.

Nejhorší z nejhorších, kdož mají těžkou špatnou karmu, kdož nemají náboženských sklonů a někteří, kdož nesplnili slibů, nepoznají pravdu mocí karmických preludů a putují dolů i když jsou pravdě stavění „tváří v tvář“.

Sedmý den

Sedmého dne přicházejí božstva Držitelé Vědění ze svatých říší ráje, aby člověka přijala. Zároveň ho přijímá také stezka světa zvířecího, vytvořená zatemňující vášní a nevědomostí. Tentokrát odbývá se „stavění tváří v tvář“, zatím co zemřelého voláme jménem, následovně:

Ó, urozený, soustředěně naslouchej: Sedmého dne svítí různobarevné záření očištěných sklonů. Zároveň tě přijímají božstva Vědění ze Svatých říší ráje.

Ze středu kruhu září, obklopen paprsky duhového světla nejvyšší Držitel Vědění. Drží srpovitý nůž a lebku plnou krve, tančí a dělá mudru očarování, při čemž pozdvihuje pravou ruku.

Na Východě tohoto kruhu září božstvo „Na zemi dlící Držitel Vědění“, v bílé barvě, se zářícím, usměvavým obličejem, obejmut bílou Dakini, božskou Matkou; drží srpovitý nůž a lebku plnou krve, tančí a dělá mudru očarování, při čemž pozdvihuje pravou ruku.

Na jihu onoho kruhu září božstvo „Držitel Vědění“, „Ten, jenž ovládá trváním života“, v žluté barvě, usměvavý a zářící, obejmut Žlutou Dakini, božskou Matkou; drží srpovitý nůž a lebku plnou krve, tančí a dělá mudru očarování, při čemž pozdvihuje pravou ruku.

Na západě onoho kruhu září božstvo zvané „Vědění držící božstvo Velkého Symbolu“, v barvě rudé, usměvavé a zářící, obejmuto božskou Matkou, Červenou Dakini; drží srpovitý nůž a lebku plnou krve, tančí a dělá mudru očarování, při čemž pozdvihuje pravou ruku.

Na severu onoho kruhu září božstvo zvané „Seberozestřevší Držitel Vědění“ v barvě zelené, s polohněvivým a polousměvavým obličejem, obejmut Zelenou Dakini, božskou Matkou; drží srpovitý nůž a lebku plnou krve, tančí a dělá mudru očarování, při čemž pozdvihuje pravou ruku.

Na vnějším kruhu, kolem těchto Držitelů Vědění přicházejí nespočetné zástupy: Dakini osmi míst, kde se spalují mrtví, Dakini čtyř kast, Dakini tří míst a Dakini třiceti svatých míst — rekové, rekyně, nebeští bojovníci a víru ochraňující božstva, mužská a ženská, každé ozdobeno šesti klenoty z hnátů, mající bubny, trumpety z lidských kostí, tamburiny z lebek, vlajky z gigantických kůží Rakšasů, vlajky a baldachýny z lidských kůží, v kouři kadidel z lidského sádra, držící nespočetné druhy hudebních nástrojů, jež celé světové systémy hudbou naplňují a přivádějí do vibrace a chvění svými tóny, jež jsou tak mocné, že mozek omračují — všichni tito přicházejí, různě tančící, aby věrné přijali a nevěrné potrestali.

Ó, urozený, pětibarevné záření „Moudrosti současně s poznáním zrozené“, jež jest očištěný sklon, chvějící se a oslňující jako barevné nitě, lesknoucí se, zářící a průsvitné, slavné a otřásající, vychází ze srdce pěti hlavních božstev Vědění Držících a zasáhne tvé srdce tak jasně, že je tvůj pohled nesnese.

Vedle paprsků moudrosti září současně kalné modré světlo ze světa zvířecího. Pocítíš, vlivem preludů svých sklonů, úzkost před zářením pěti barev a poněvadž chceš před ním prchnouti, cítíš se přitahován ke kalnému světlu ze světa zvířecího. Neboj se pětibarevného záření, ale poznej moudrost jako svou vlastní!

Uprostřed tohoto záření rozléhá se přirozený ton pravdy jako tisíc hromů. Ten přichází jako hřmící ozvěna, při čemž je slyšeti „Zabíjejte!“ „Zabíjejte!“ a hrůzu vzbuzující mantra. Neboj se! Neprchej! Nelekej se! Poznej tyto tony! Přicházející z interlektuelních schopností tvého vnitřního světla.

Nedej se přitáhnouti kalným modrým světlem ze světa zvířat! Nebud' sláb! Necháš-li se přitáhnouti, upadneš do světa zvířat, kde vládne hloupost a vytrpíš bezmezná muka otroctví, nemoty a tuposti. Potrvá dlouho, než opět vyvázneš! Nedej se tím přitáhnouti! Důvěřuj jasnému, oslnivému, pětibarevnému záření! Usměni svého ducha cílevědomě k božstvům Vědění Držících Vítězů. Cílevědomě myslí takto: „Tato Vědění Držící božstva, rekové a Dakini, přišla ze Svatých říší ráje, aby mne přijala; Vyzývám je všechny: ačkoliv Pět Řádů Buddhů Tří Dob vysílalo na mě paprsky své milosti a svého milosrdenství, přece nebyl jsem jimi do dnešního dne zachráněn. Běda bytosti jako jsem já!

Necht' mě Vědění Držící božstva nedají hlouběji sejití než sem! Necht' mne drží udicí svého milosrdenství a vedou mne do svatých rájů."

Mysli cílevědomě tímto způsobem a modli se takto:

„Ó, Vědění Držící božstva, vyslyšte mne. Ved'te mne na stezce moci své velké lásky. Putuji v samsaru, následkem silných sklonů! Kéž mne uvedou na jasnou světelnou stezku „Moudrosti současně s poznáním zrozené“ zástupy reků, Držitelé Vědění! Kéž mne chrání zástupy Matek, Dakini, abych vytržen z hrůzoplých osidel barda byl uveden do čistých říší ráje.“ Když se takto v hluboké pokoře a víře modlíme, není pochyby, že se zrodíme v čistých rajských říších, vejdouce v duhovém světle do srdce Vědění držících božstev. Také všechny třídy Punditů, kteří na tomto stupni dojdou poznání, dosáhnou osvobození; dokonce budou jistě osvobozeni i ti, kdož měli zlé sklony.

Zde končí část Velkého Theadolu, jež pojednává o „stavění tváří v rvář“ pokojným božstvům Čenjíd-barda a „stavění tváří v tvář“ Čirému světlu Čikhai-barda.

Svítání hněvivých božstev (Den osmý až čtrnáctý) - Úvod

Nyní jest ukázán způsob, jak svítají božstva hněvivá.

V bardu pokojných božstev bylo sedm stupňů osidel. „Stavění tváří v tvář“ na každém stupni mělo přivésti zemřelého k tomu, aby na některém z nich došel poznání a byl osvobozen.

Nespočetní budou tímto poznáním osvobozeni; ale ačkoliv nespočetní dosáhnou osvobození tímto způsobem, nebude kolo nevědomosti ani vyčerpáno, ani urychleno, neboť počet žijících bytostí je veliký, zlá karma mocná, zatemnění hustá a sklony trvaly dlouhý čas.

Ačkoliv všichni tak zevrubně jsou „stavění tváří v tvář“, jest přece převážná většina těch, kteří neosvobozeni putují dolů.

Proto, když ustalo svítání pokojných Vědění Držících božstev, jež člověka vítají, svítá osmapadesát plamenných hněvivých krvežíznivých božstev, jež jsou jen obráceným aspektem dřívějších božstev pokojných — dle místa, ze kterého vycházejí; vzdor tomu se jim nevyrovňají.

Toto jest bardem hněvivých božstev a ježto budou dolů putující ovlivňováni strachem, hrůzou a bázní, poznání bude nesnadnějším. Interlekt, jenž na samostatnosti nepřibírá přechází z jednoho stavu bezvědomí do celé řady stavů bezvědomí. Když člověk alespoň přece trochu poznává, jest lehčí osvobození. Protože svítáním paprsků, jež způsobují strach, hrůzu a bázeň, jest interlekt soustředěně bdělým a uvědomuje si cíl.

Když na tomto stupni člověk nedostihuje tohoto učení, nepomůže mu slyšení náboženských vědomostí - i kdyby jich byl oceán. Vyskytují se dokonce opati a metafysikové, kteří na tomto stupni zbloudí, a protože nedosáhli poznání, putují do samsara.

Obyčejní světší lidé hrůzou prchají, padají v propasti nešťastných světů a trpí. Ale nejmenší z nejmenších, kdo těmto mystickým Mantrajana věří, pozná ihned tato krvežíznivá božstva, jakmile je spatří a setká se s nimi jako s lidskými známými. Bude jim důvěřovati, s nimi se sjednotí a dosáhne osvobození.

Kdo o tomto líčení krvežíznivých božstev meditoval, pokud ještě meškal ve světě lidí, a kdo k jejich uctění a chvále něco podniknul anebo alespoň viděl jejich malované podoby a postavy, dosáhne, jakmile na tomto stupni svítání božstev spatří, poznání a osvobození. V tom umění to záleží.

Naproti tomu při smrti oněch opatů a metafysiků, kteří zůstali nepoučení ohledně barda, i když by se oddávali náboženským cvičením a chytře vědu vykládali, pokud ještě v lidském světě meškali – neobjeví se žádná fenomenální znamení, jako duhová záře při spalování mrtvolky nebo relikvie z kostí v popeli. A to proto, protože pokud žili, nikdy neuchovali ve svém srdci mystické nebo esoterní nauky, s povržením o nich se vyjadřovali a nepoznali zasvěcením božstva mystických nebo esoterních nauk. Když tato pak v bardu svítají, nepoznávají je. Když náhle spatří, co před tím nikdy neviděli, považují to za nepřátelské a tím vznikne v nich pocit odporu a oni klesají do bídných stavů.

Nejmenšího z nejmenších mezi mantrajanickými věřícími nikdy nepodceňujme, ani o něm nepochybujme – i když byl velmi hrubých způsobů, a nebyl pilný, ani taktní a snad ani nežil dle svých slibů. Ctěme esoterní nauky, jimž věřil. Tím jedině dosáhneme na tomto stupni osvobození.

I když skutky toho, kdo takovouto úctu jevil, chutnými nebyly pokud ve světě lidském meškal,

přece se při jeho smrti objeví alespoň jeden druh znamení jako duhová záře, kostní obrazy a kostní relikvie: a to proto, poněvadž esoterické nauky mají vibrace daru.

Věřící mystické mantra – jógy obyčejného a vyššího psychického vývoje, kteří o procesech představitosti a zdokonalování meditovali a jádra neboli podstatu manter cvičili, nepotřebují klesati tak hluboko do Čenjid-bardu. Jakmile přestali dýchat, jsou uváděni do rajských říší reky, rekyněmi a Držiteli vědění. Na znamení toho jsou nebesa bezmračná; září duha a slunce. Provází je sladký pach kadidla, hudba v nebesích, kostní relikvie a obraz pohřebních slavností.

Proto je tento Thedol nezbytný opatům, těm, kdož se drželi disciplíny, učencům, mystikům, kteří neplnili sliby, a všem obyčejným lidem. Avšak ti, kdož meditovali o Velikém zdokonalení a o Velikém Symbolu, poznají Jasně Světlo v okamžiku smrti a dosáhnou všichni Dharma-Kaji a tím čtení Thedolu nebude jim zapotřebí. Jakmile Jasně Světlo v okamžiku smrti poznají, poznají také v Čen-jid bardu zjevení Pokojných a Hněvivých a dosáhnou Sambhoga-Kaji; dojdou-li poznání v Sidpa-bardu, dosáhnou Nirmana-Kaji; a ježto se pak zrodí ve vyšších úrovních, setkají se s tímto učením v příštím znovuzrození a budou se dále těšiti z trvání své karmy.

Proto jest tento Thedol naukou, kterou osvobození může býti dosaženo bez meditace, naukou, která osvobozuje tím, že se jí naslouchá, naukou, jež uvádí na Tajnou Stezku bytosti se špatnou karmou, naukou, jež okamžitě rozděljuje ty, kdož jsou do ní zasvěceni a ty, kdo do ní zasvěceni nejsou, naukou hlubokou, která okamžitě propůjčuje dokonalé osvícení. Živoucí bytosti, které zasáhne, nemohou více upadati do nešťastných stavů.

Spoj tuto nauku a nauku Tahdol, jež spojeny, rovnají se mandale zlaté, posázené tyrkysy.

Když by takto ukázán nepostradatelný charakter Thedolu, následuje „stavění tváří v tvář“ svítání hněvivých božstev v bardu.

Osmý den

Když jsme opět zemřelého zavolali jménem, obraťme se k němu takto:

„Ó, urozený, naslouchej soustředěně! Ježto jsi nedosáhl poznání, zatím co na tě zářila pokojná božstva v hořejším bardu, putoval jsi až sem. Nyní osmého dne budou zářiti božstva hněvivá a krvežíznivá. Jednej tak, abys je poznal! Nerozptyluj se!

Ó, urozený! Velký, Slavný Buddha-Heruka, temněhnědý o třech hlavách, šesti rukách a se čtyřma pevně postavenými nohama; pravý má obličej bílý, levý rudý, střední temněhnědý; z jeho těla vycházejí plamenné paprsky; devět široce otevřených očí má strašlivý pohled, obočí cuká jako blesk, vyčnívající zuby blyškají. Ulevuje si zručnými výkřiky „A-la-la“ a „Ha-ha“ a pronikavými zvuky; rudě-žluté vlasy se mu ježí a září, hlavu má zdobenou usušenými lidskými lebkami a symboly slunce a měsíce; černí hadi a syrové lidské hlavy tvoří girlandu kol jeho těla; první pravá ruka drží kolo, střední meč, poslední válečnou sekeru; první z jeho levých rukou drží zvon, střední lidský skalp, poslední radlici; jeho tělo objímá Matka Buddha-Kroti-Saurima, Mocná Hněvivá matka, protějšek Buddhy Heruky, jenž jest vůdcem hněvivých božstev, mocným vyháněčem Ďáblů, strašlivý a mocný. Její pravá ruka obepíná jeho krk a její levá ruka přidržuje k jeho ústům rudý pohár naplněný krví, která vydává hrdební zvuk, jako praskání, řinčení a rachocení, tak hlasitě jako hrom. Z obou božstev šlehají zářivé plameny moudrosti, jež planou z každého póru těla a v každém z nich je planoucí dorje; obě božstva, jež tu stojí s jedním kolenem ohnutým a s druhým napjatým, na rohatém orlu, pocházejí z Tvého vlastního mozku a živě na tebe září. Neboj se toho! Nedej se tím zastrašiti! Věz, že toto jest ztělesněním tvého vlastního interlektu. Poněvadž je to tvé vlastní ochranné božstvo, nezalekni se! Neměj úzkost, poněvadž jest to ve skutečnosti Bhagavan Vairochana, Otec-Matka. Zároveň s poznáním dosáhneš osvobození; jak je poznáváš, sjednotíš se s ochranným božstvem a dosáhneš osvícení v Sambhoga-Kaji.

Devátý den

Prchá-li však člověk před nimi, přicházejí devátého dne hrůzou a strachem vytvořená krvežíznivá božstva řádu Vajra, aby ho přijala. Potom jest „stavění tváří v tvář“ takovéto: voláme zemřelého jménem a voláme:

„Ó, urozený, naslouchej soustředěně! Bhagavan Vajra-Herukaz krvežíznivého řádu Vajra, temně modrý, se třemi obličejí, šesti rukama a čtyřma pevně postavenýma nohama; v první pravici drží dorje, ve střední lidský skalp, v poslední válečnou sekeru; v první levici zvon, v prostřední lidský skalp a v poslední radlici; jeho tělo objímá Matka-Vajra Kroti-Šaurima, jejíž pravá ruka obepíná jeho krk a jejíž levice nabízí jeho ústům červený pohár, naplněný krví; přicházejí z východní čtvrti tvého mozku a září na tebe. Neboj se! Nelekej se. Nedej se zastrašiti, věz, že běží o ztělesnění tvého vlastního interlektu. Protože jest to tvoje vlastní ochranné božstvo, nelekní se! Ve skutečnosti jest to Bhagavan Vajra Sattva, Otec-Matka. Uvěř v ně! Poznáš-li je takto, vcházíš ve sjednocení s ochranným božstvem a dosáhneš ihned osvobození.“

Desátý den

Jestliže přece je člověk nepoznává, protože zatmění následkem zlých skutků jsou příliš velká a hrůzou a strachem před nimi prchá, přicházejí pak desátého dne krvežíznivá božstva řádů Drahoakam, aby ho přijala. Pak se děje „stavění tváří v tvář“, tím, že zemřelého voláme jménem, následovně: „Ó, urozený, slyš! Desátého dne přichází krvežíznivé božstvo řádu Drahoakam, jménem Ratna-Heruka, barvy žluté, se třemi obličejí, šesti rukama, čtyřma pevně postavenýma nohama, jehož pravý obličej jest bílý, levý červený, střední temně žlutý, obklopen plameny; v první ze svých šesti rukou drží drahoakam, ve střední trojzub, v posledním taktovku; v první z levic zvon, ve střední lidský skalp, v poslední trojzub; jeho tělo objímá Matka Ratna-Krotišaurina, jejíž pravice obepíná jeho krk a jejíž levice nabízí jeho ústům červený pohár naplněný krví. Přicházejí z jižní čtvrti tvého mozku a září na tebe. Neboj se! Nelekní se! Nedej se zastrašiti! Poznej je jako ztělesnění tvého vlastního interlektu, protože jsou to tvá vlastní ochranná božstva, nelekej se! Ve skutečnosti jest to Otec-Matka Bhagavan Ratna-Sambhava. Uvěř v ně! Poznati je a dosáhnouti osvobození, jedno jest!

Tím, že je takto nazýváš a je jako ochranná božstva poznáš, vcházíš ve sjednocení s nimi a dosáhneš osvětlení.“

Jedenáctý den

Když přece vzdor takto konanému „stavění tváří v tvář“ vzniká mocí zlých sklonů hrůza a strach a člověk je nepoznává jako ochranná božstva a prchá před nimi, přichází jedenáctého dne krvežíznivý řád Lotosů, aby ho přijal.

Na to děje se „stavění tváří v tvář“ tím, že zemřelého voláme jménem, následovně:

„Ó, urozený, jedenáctého dne přichází krvežíznivé božstvo řádu Lotosu, nazývané Bhagavan Padma-Heruka, červenavě černé barvy, se třemi obličejí, šesti rukama a čtyřma pevně postavenýma nohama; pravý obličej má bílý, levý modrý, střední temně rudý; drží v první pravici ze svých šesti rukou lotos, ve střední trojzub, v poslední kyj; v první levici zvon, ve střední lidský skalp, naplněný krví, v poslední bubínek; jeho tělo objímá Matka Padma Krotišaurima, jejíž pravice obepíná jeho krk, levice podává jeho ústům červený pohár naplněný krví; Otec a Matka, sjednocení, přicházejí ze západní čtvrti tvého mozku a září na tebe. Neměj strachu! Nelekní se! Nedej se zastrašiti! Raduj se! Poznej je jako výtvar tvého vlastního interlektu!“

Poněvadž jsou tvým vlastním ochranným božstvem, neboj se! Ve skutečnosti jest to Otec-Matka Bhagavan Amitabha. Uvěř v ně! Zároveň s poznáním dosáhneš osvobození! Poznáním, že jsou to ochranná božstva, sjednocuješ se s nimi a dosáhneš osvětlení!“

Dvanáctý den

Když přes toto „stavění tváří v tvář“ jest ještě dále veden zpět následkem špatných sklonů a hrůza a strach povstává, může se státi, že poznává a prchá. Potom přicházejí dvanáctého dne krvežíznivá božstva řádu karmického, provázena Korimou, Htamenmou a Wangtšugmou, aby ho přijala. Když člověk nepoznává, vznikne strach. Pak děje se „stavění tváří v tvář“ tak, že zemřelého voláme jménem:

„Ó, urozený, dvanáctého dne přichází krvežíznivé božstvo řádu karmického, jménem. Karma-Heruka, barvy temně zelené, se třemi-obličejí, šesti rukama a čtyřma pevně postavenýma nohama, pravý obličej bílý, levý červený, střední temně zelený, majestátního zjevu. v první pravici šesti rukou držící meč, ve střední trojzub, v poslední kyj; v první levici zvon, ve střední lidský skalp, v poslední radlici; jeho tělo objímá Matka Krotišaurima, jejíž pravice obepíná jeho krk, levice nabízí jeho ústům červený pohár; sjednocení – jako Otec-Matka, přicházejí ze severní čtvrti tvého mozku a září na tě. Neboj se! Nelekej se! Nedej se zastrašiti! Poznej je jako ztělesnění svého vlastního interlektu! Protože jsou to tvoje vlastní ochranná božstva, neměj úzkost! Ve skutečnosti jsou to tvoje Otec-Matka, Bhagavan Amogha-Siddhi. Bud' pokorným a věř jim a měj je rád! S poznáním přijde osvobození! Tím, že je poznáváš jako ochranná božstva, vcházíš s nimi ve sjednocení a dosáhneš osvícení. Vyvolenou naukou učitelovou docházíme k tomu, že je poznáváme jako myšlenkové formy, jež prýští z vlastních intelektuálních schopností. Když ku příkladu někdo poznává kůži lva jako lví kůži, jest osvobozen od strachu; je-li však jen vycpaná lví kůže, my ale ji jako takovou nepoznáváme, vzniká strach; dozvíme-li se však od někoho, že jest to pouze lví kůže, budeme zbaveni strachu. Podobně jest tomu zde, kde svítají zástupové krvežíznivých božstev velikých rozměrů, s velmi silnýma nohama, tak velcí jako nebesa; tu přirozeně vzniká v člověku hrůza a strach. Jakmile však je slyšeno „tváří v tvář stavění“, poznává je člověk jako vlastní ochranná božstva a vlastní myšlenkové formy. Když pak po Mateřském Čířém Světle – na něž jsme zprvu byli zvyklí – jest vytvořeno světlo sekundární a mateřské a přírůstkové Čířé Světlo se setkají jako dva intimní známí, splynou nerozlučně v jedno a z toho svítá na tě záření sebeosvobo-zující: sebeosvícením a sebezpoznáním jest člověk osvobozen.“

Třináctý den

Když toto „stavění tváří v tvář“ nemělo úspěchu, padají i dobří lidé na cestě odtud zpět a putují do samsara. Potom přichází Osm Hněvivých Kerim a Htamenm, jež mají různé zvířecí hlavy, z tvého vlastního mozku a září na tebe. Potom jest „stavění tváří v tvář“, když jsme zemřelého zavolali jménem, následující:

„Ó, urozený, naslouchej soustředěně! Třináctý den přichází z Východní čtvrti tvého mozku Osm Kerim a září na tebe! Neboj se!

Z Východu tvého mozku září na tě Bílá Kerima, držící v pravici lidskou mrtvolu jako kyj a v levici lidský skalp, naplněný krví. Neměj strachu!

Z Jihu Žlutá Tseurima, jež drží Makara-korouhev, ze Severu Černá Petali, jež drží dorje a skalp, plný krve. Z Jihovýchodu Rudá Pukkase, jež v pravici drží střeva a levicí si je dává do úst, z jiho-západu Tmavozelená Chasmari, jejíž levice drží krví naplněný skalp a jejíž pravice míchá v něm dorjem a pak si majestátně pochutnává, ze Severozápadu Žlutavě-bílá Tsandali, jež utrhuje mrtvole, hlavu. jejíž pravice drží srdce a jejíž levice nese mrtvolu k ústům a potom ji pojídá, ze Severovýchodu Tmavomodrá Smaša, jež rve mrtvole hlavu a potom z ní ujídá, těchto Osm míst Kerim také na tebe září, při čemž obklopují Pět Krvežíznivých Otců. Přece se však nestrachuj!

Ó, urozený, z kruhu, mimo ně, září na tě Osm Htamenm Osmi oblastí mozku; z Východu Tmavohnědá se lví hlavou, ruce na prsou zkřížené, v ústech mrtvolu, potírášajíc hřívou, z Jihu Rudá s tygří hlavou, ruce skřížené směrem dolů, šklebící se a ukazující chapadla, zírající vypoulenýma očima, ze Západu Černá, s liščí hlavou, jejíž pravice drží břitvu a levice střevo, ze kterého jí krev a lže ji, ze Severu Tmavomodrá Vlkohlavá, jejíž obě ruce trhají mrtvolu a oči vypouleně zírají; z Jihovýchodu Žlutavě bílá Supohlavá, jež nese na rameni gigantickou lidskou mrtvolu a v ruce drží kostlivce, z Jiho-západu Temněrudá, mající hlavu hřbitovního ptáka, jež nese na rameni gigantickou mrtvolu, ze severozápadu Černá, s hlavou vrány jejíž levice nese skalp a pravice drží meč a jež pojídá srdce a

plíce, ze Severovýchodu Temněmodrá se soví hlavou, jež drží dorje v pravici a meč v levici a jí.

Těchto osm Htamenm Osmi oblastí, které obklopují také Krvežíznivé Otce a z tvého mozku pocházejí, přicházejí, aby na tebe zářily! Neboj se! Poznej je jako myšlenkové formy vlastních interlektuelních schopností."

Čtrnáctý den

„Ó, urozený, čtrnáctého dne přicházejí „Čtyři ženské strážkyně bran", jež též pocházejí z nitra tvého mozku, aby na tě zářily. Poznávej! Z Východní čtvrti tvého mozku září „Bílá bohyně s tygří hlavou", držící ostnatou hůl, a v levici drží skalp, naplněný krví; z Jihu, „Žlutá Svinohlava", smyčku držící bohyně, ze Západu „Rudá se lví hlavou", železné řetězy držící bohyně, a ze Severu „Zelená Hadohlavá", zvon nesoucí bohyně. Tak pocházejí „Čtyři ženské strážkyně bran" též z nitra tvého vlastního mozku a září na tě! Poznej je jako ochranná božstva!

Ó, urozený, na vnějším kruhu těchto třiceti hněvivých božstev přicházejí Heruky, osmadvacet mocných bohyň, s rozličnými hlavami, jež nesou různé zbraně a pocházejí z nitra tvého vlastního mozku a září na tě. Neboj se! Poznej je jako ochranná božstva! Poznej cokoliiv tu září, jako myšlenkové formy svých vlastních intelektuelních schopností. V tomto nejvyšším důležitém čase rozpomeň se na vybrané nauky svého učitele.

Ó, urozený, z Východu svítá Tmavohnědá Rakšasa, bohyně s hlavou yaka, jež drží dorje a lebku, a Červeněžlutá Brahma – bohyně s hlavou hada, držící v ruce lotos a Zeleněčerná Velká bohyně s hlavou leoparda, s trojzubcem v ruce; a Modrá bohyně s opičí hlavou, jež je bohyní vyptávání a drží kolo, a Rudá bohyně – panna se sněžnou hlavou, s krátkým kopím v ruce; a Bílá medvědohlavá Indra, bohyně, jež pocházejí z nitra východní čtvrti tvého vlastního mozku a září na tě; neboj se toho!

Ó, urozený, z jihu svítá Žlutá bohyně rozkoše s netopyří hlavou, s břitvou v ruce a Rudá Makarohlavá Pokojná bohyně, s urnou v ruce a Červená bohyně Amrita s hlavou Škorpiona, mající lotos v ruce, a Bílá bohyně měsíce s hlavou luňáka, v ruce dorje a Tmavozelená bohyně s liščí hlavou, s taktovkou, mávající kyjem a Žlutočerná Rakšasi s tygří hlavou, držící v ruce lebku naplněnou krví; těchto šest joginek jihu, které pocházejí z nitra čtvrti tvého vlastního mozku, bude na tě zářiti; neboj se toho!

Ó, urozený, ze západu svítá Zeleněčerná Supohlavá bohyně jedlíků, držící taktovku v ruce a Červená bohyně rozkoše s koní hlavou, která drží obrovský trup mrtvoly a Bílá Mocná bohyně s orlí hlavou, s kyjem v ruce a Žlutá Rakšasi s hlavou psí, držící v ruce dorje a břitvu, kterou řeže a červená Supohlavá bohyně přání, která mířic drží v ruce luk a šíp a Zelená bohyně, ochránitelka bohatství s hlavou jelena, držící v ruce urnu: těchto šest joginek západu, které pocházejí z nitra západní čtvrti tvého mozku, bude na tě zářiti.

Ó, urozený, ze Severu svítají: Modrá bohyně větru s vlčí hlavou, mávající praporkem a Červená bohyně manželek s hlavou kozorožce, držící v ruce špičatý kůl a Černá bohyně sviní s hlavou svině, která drží smyčku mezi tesáky a Červená bohyně hromu s hlavou vrány, držící v ruce dětskou mrtvolku a Zeleněčerná Velkonosá bohyně se sloní hlavou, jež drží v ruce velikou mrtvolu a pije krev z lebky a Modrá bohyně vody s hadí hlavou, jež drží v ruce hadí smyčku; těchto šest joginek severu, pocházejících z nitra severní čtvrti tvého vlastního mozku, září na tě; neboj se toho!

Ó, urozený, čtyři, z nitra tvého mozku pocházející joginky bran září na tě; od východu „Černá mystická bohyně" s hlavou kukačky, držící v ruce železný hák; od jihu „Žlutá mystická bohyně" se lví hlavou, se železným řetězem v ruce; a od severu „Zelenočerná mystická bohyně" s hadí hlavou; tyto čtyři bránu střežící joginky, které pocházejí z nitra mozku, září na tebe.

Ježto těchto osmadvacet mocných bohyň tryská z tělesných sil Ratna Sambhavy, poznej je!

Ó, urozený, pokojná božstva vyvěrají z prázdna Dharma-Kaji; poznej je! Ze záření Dharma-Kaji vyvěrají božstva hněvivá; poznej je!

Když v době, kdy na tě září osmapadesát krvežíznivých božstev, jež pocházejí z tvého vlastního mozku, poznáš je jako záření tvého vlastního intelektu, vejdeš ihned ve stavu sjednocení do těla krvežíznivých a dosáhneš osvětlení.

O, urozený, když je nepoznáš a před božstvy strachem prchneš, přemůže tě opět utrpení! Kdo toto neví a má strach před krvežíznivými božstvy, bude polekán, ustrašen a bezmocný. Jeho vlastní

myšlenkové formy promění se v klamně zjevy a on putuje do samsara; kdo se však nedá zastrašit a polekat, neputuje do samsara!

Dále těla největších pokojných a hněvivých božstev rovnají se svojí velikostí hranicím nebes; prostřední jsou tak veliká, jako hora Meru; nejmenší rovnají se osmnácti tělům tvé vlastní velikosti, na sebe postaveným. Nedej se polekati, nedej se zastrašiti! Když všechny stávající zjevy, které tu svítají jako božské formy a záření, poznáš jako vyzařování tvého vlastního intelektu, dosáhneš osvícení hned v okamžiku poznání! Výroku „osvícení dosáhne se v jediném okamžiku“ může tu být použito. Uchováme-li to v mysli, dosáhneme osvícení tím, že ve sjednocení vejdemo do záření a Kaji (Těl).

Ó, urozený, ať vidíš jakkoli hrozně a děsivé zjevy, poznej je jako své vlastní myšlenkové formy!

Ó, urozený, když toto nepoznáš a bojíš se, září na tě všechna pokojná božstva ve formě Maha-Kala a všechna božstva hněvivá ve formě Dharmaraja, boha Smrti; a tvoje vlastní formy myšlenkové změň se v přízraky a ty putuješ do samsara!

Ó, urozený, nepoznáme-li svých vlastních myšlenkových forem, i kdybychom se sebe lépe vyznali v Písmech – jak v Sutrách, tak v Tantrách – i kdybychom se cvičili nábožensky celou kalpu, nedosáhneme osvícení podstatným uměním jediným slovem.

Nepoznáme-li svých myšlenkových forem hned po smrti, vysvitnou v Čenjid-bardu formy Dharmaraja, boha smrti. Největší tělo Dharmaraji, boha smrti, jež svojí rozsáhlostí se rovná nebesům, střední hoře Meru a nejmenší osmnáctkrát tvému vlastnímu tělu, přicházejí a naplňují světové systémy. Zjevují se, horním zubem kousající dolní ret, se skelnýma očima, vlasy nahoře na hlavě svázané, s velkými těly, úzkým pasem, majíce v ruce karmickou tabuli záznamů, z jejich úst vycházejí zvuky jako: „Bij! Zabij!“ Lízají mozek, pijí krev, utrhávají mrtvolám hlavy, rvou srdce. Tak přicházejí a naplňují světy.

Ó, urozený, když vystávají takové formy myšlenkové a na tě září, neměj strachu! Nedej se také polekati. Ježto tvé nynější tělo jest duchovním tělem karmických sklonů, nemůže – i kdyby bylo bito a rozsekáno na kusy – zemřít. Protože ve skutečnosti tvé tělo pozůstává z prázdna, nemusíš mít strachu! Také těla boha smrti jsou výhonem záření tvého vlastního intelektu; nejsou z látky; prázdnota nemůže prázdnu nic učiniti! Za emanacemi tvých vlastních intelektuelních schopností a mimo ně neexistují ve skutečnosti pokojná, hněvivá, krvežíznivá, různohlavá božstva, světla duhy, strašlivé formy boha smrti; o tom není pochybnosti. Když toto známe, zmizí strach a hrůza, splyneme se stavem jednoty a osvícení jest dosaženo! Když tak dojdeš poznání a ochranným božstvem prokážeš svoji víru a přichylnost a věříš, že přišla, aby tě vysvobodila z osidel barda, pak mysl: „Béru svoje útočiště k nim!“ Rozpomeň se na vzácnou Trojici, projev ji víru a lásku! Nechť je kterékoliv tvým ochranným božstvem, vzpomeň si na ně nyní a volaje je jménem, modli se takto:

„Ach, přispěj mně, v bardu putujícímu, ku pomoci. Svou milostí mně pozdvihni, Vzácné, ochranné božstvo.“

Vzývaje svého vlastního učitele jménem, modli se takto:

„Ach, já putuji nyní v bardu, zachraň mne! Ó, nezbavuj mne své milosti!“

Věř také v krvežíznivá božstva a věnuj jim tuto modlitbu:

Ach v samsaru putuji, následkem mne přemáhajících přízraků; kéž mne uvedou zástupy Bhagavanů, Pokojných a Hněvivých na světelnou stezku oproštění od hrůz a strachu, kéž mne ochrání zástupy hněvivých bohyň, bohatých prostorem, a zachrání mne z hrůzyplných osidel barda, aby mne uvedla do stavu dokonale osvícených Buddhů! Sám putuji, odloučen od milých přátel, a prázdne formy mých myšlenek zde se zjevují. Kéž Buddhové v moci své milosti nedají vzejítí bázni, hrůze a strachu.

Nechť, když Pět jasných světél moudrosti zde svítí, poznání přijde bez hrůzy a děsu!

Nechť, když božská těla pokojných a Hněvivých zde září, jsem prost strachu a poznám bardo!

Nechť, když mocí zlé karmy zkuším, ochranná božstva je rozptýlí!

Nechť, když přirozený tón skutečnosti jako tisíc hromů se rozléhá, tyto se promění ve znění Šesti slabik!

Jsa bez ochrany a maje zde karmě podléhati snažně prosím Milostivého Slitovníka, aby mne ochránil.

Nechť, až zde budu trpěti strastmi karmických sklonů, svitne mi blaženství jasného světla!

Ať pět elementů nepovstane jako nepřátelé, nýbrž ať spatřím říše Pěti řádů Osvícených!

Přednes takto s vážnou vírou a pokorou svoji modlitbu, čímž všechen strach zmizí a bude dosaženo osvícení v Sambhoga-Kaji beze vší pochybnosti. To jest důležité! Opakuj to soustředěně

tříkrát (nebo sedmkrát).

Byť by zbývající karma byla sebe horší, není možné, aby nebylo dosaženo osvobození. Když však, přeže vše, co bylo na těchto stupních barda učiněno, nebylo poznání dosaženo, bude pak v následujícím zevrubně ukázáno stavění tváří v tvář, protože je nebezpečí, že člověk putuje dále do třetího barda, zvaného Sidpa-bardo.

Závěr

Je lhostejné, co bylo našim náboženským cvičením. V okamžicích smrti vyvstávají různé klamné přízraky a proto jest tento Thedol nepostradatelný. Těm, kdož mnoho meditovali, svítá skutečná pravda ihned, jakmile se tělo a princip vědomí od sebe oddělily. Jest důležité získati zkušenosti během života. Ti, kdož pravou podstatu svého vlastního bytí poznali, a tím něco zkušeností nabyli, dosáhnou veliké moci během barda okamžiků smrti, když zasvitne Čiré Světlo.

Také meditace o božstvech mystických cest, mantrických a stupních zdokonalení během života mají veliký vliv, když se zjevují v Čenjíd-bardu pokojné a hněvivé vise. Jelikož jest cvičení se v tomto bardu zvlášť významné, dokonce i během života, drž se jej, čti je, uč se mu nazpaměť, měj je přesně v mysli, čti je pravidelně tříkrát, tak, aby ti slova a jejich významy byly velmi jasny a sice tak, aby jsi, i kdyby tě sto katů pronásledovalo, nezapomenul těchto slov ani jejich významu!

Je to Veliké Osvobození sluchem, protože i ti, kteří spáchali pět bezmezných hříchů, budou osvobozeni, když budou slyšeti cestou ucha. Proto je čti uprostřed velkých shromáždění! Rozšiřuj je! Jakmile je někdo jedenkrát uslyšel, i když by mu neporozuměl, vzpomene si na ně v přechodném stavu, aniž by mu jediné slovo chybělo; neboť intelekt jest tam devětkrát jasnějším. A tak by mělo býti toto mluveno do uší všech žijících lidí a čteno u podušek nemocných lidí všech a mělo by býti čteno u všech mrtvol; mělo by býti dále rozšiřováno!

Ti, kdo se s touto naukou setkají, jsou skutečně šťastni; mimo ty, kteří získali mnoho zásluh a překonali mnoho zatemnění, jest každému nesnadné se s ní setkatí. A když se s ní kdo setká, jest těžké jí porozuměti. Osvobození získáme, nejsme-li nevěřícími, když ji slyšíme. Oceňuj proto vysoce toto učení: jest podstatou všech nauk!

BARDO THEDOL

KNIHA DRUHÁ

Sidpa bardo

Toto jest „Hluboká podstata Osvobození slyšením“, jasné stavění tváří v tvář v přechodném stavu, v němž kyne znovuzrození.

Uctívání

Shromážděným božstvům, ochranným božstvům, guruům budiž pokorně vzdána čest: kéž udělí osvobození v přechodném stavu!

Úvod

Ve velkém stavu Bardo Thedolu bylo vyučováno bardo zvanému Čenjid; a nyní bude živý Upamatovávateľ obdařen bardem jménem Sidpa.

I. Díl. Posmrtný svět

Ponaučení tomu, kdo vykonává obřad: Ačkoliv již dříve v Čenjid bardu byli uvedeni mnozí živí Upamatovatelé, jest přece, nehledě k těm, kdož skutečnou pravdu seznali a měli dobrou karmu, poznání nesnadné těm, kteří měli zlou karmu, a s tímto se neseznámili, a pro ty, kteří měli zlou karmu a vlivem toho napadení jsou strachem a hrůzou. Sestupují ke čtrnáctému dni a proto musí býti čteno následující :

Bardové tělo: jeho zrození a jeho schopnosti

Když byla velebena Trojice a vykonána modlitba, která přivolává pomoc Buddhů a Bodhisattvů, zavolej zemřelého jménem a promluv třikrát nebo sedmkrát takto:

„Ó, urozený, naslouchej dobře a uchovej v srdci, že zrození v pekelném světě a ve světě dévů a v tomto bardovém těle jest toho druhu, který se zove nadnormálním zrozením.

Skutečně když jsi záření Pokojných a Hněvivých v Čenjid bardu zažil, ale byl jsi neschopen je poznati, upadl jsi následkem strachu do mdlob na tři a půl dne a když jsi se z této ztráty vědomí probral, bylo nutno znatele v jeho prastavu vzkřísiti a zářící tělo, které se dřívějšímu tělu podobá, uvolniti. Tantra praví:

„S tělem zdánlivě z masa, jež se dřívějšímu podobá a tomu, jež má býti vytvořeno, vybaven všemi smyslovými schopnostmi a mocí k neobmezenému pohybu. Karmické, podivuhodné síly maje, viditelný čistým nebeským zrakům stejné povahy“.

Učení jest pak následující:

Poukaz na ono zářivé tělo značí, že budeme míti tělo podobné z masa a krve, dřívějšímu tělu sklonů. Jest vybaveno jistými známkami a krásami zdokonalení jako bytost vysokého určení.

Toto tělo zrozené z přání, jest hallucinací myšlenkového útvaru v přechodném stavu a nazývá se tělem přání. V době, kdy máš býti zrozen jako déva, zjevují se ti vise ze světa davů: právě tak, kdekoliv máš býti zrozen – ať jako asura, člověk, zvíře, Prata, nebo bytost pekelná — zjevuje se ti vise, odpovídající místu.

Dle toho naznačuje slovo „dříve“, že jsi před tři a půl dnem myslil, že máš stejný druh těla, jako dřívější tělo z masa a krve, které jsi měl v předchozí existenci následkem navykklých sklonů; a slovo „vytvořené“ jest užito tak, protože se ti potom zjeví vise místa tvého budoucího zrození. Tím vztahuje se výrok „to dřívější a to, jež má býti utvořeno“ celkově na tyto, t. j. na ono právě odložené tělo z masa a na tělo z masa, jež má býti při novém zrození přijato.

Nesleduj nyní vise, jež se ti zjevují! Nedej se přitáhnouti! Nebud' sláb! Zamiluješ-li si je následkem slabosti, musíš putovati do šesti lok a zakusíš utrpení!

Do nedávna jsi byl neschopen rozpoznati Čenjid bardo a musel jsi tak hluboko sestoupiti. Když se nyní pevně přidržuješ pravdy, musí tvůj duch soustředěně setrávat v Nic — nedělání — Nic nedržení, v nezakaleném, prapůvodním, jasném prázdném stavu tvého intelektu, k němuž tě tvůj guru vedl. Tak dosáhneš osvobození, aniž bys vstoupil do brány lůna. Jsi-li však neschopen sebe znáti, pak medituj o svém ochranném božstvu a o svém učiteli, ať je to kdokoliv, ve stavu veliké příchylnosti a pokorné důvěry, tak jako by zastiňovali korunu tvé hlavy. Toto má velký význam. Nedej se odvrátiti!.,

Pokyny pro toho, kdo koná obřad. Takto promlouvej a když poznání z toho vzejde, jest osvobození dosaženo, aniž by bylo nutno putovati do šesti lok. Když přece jest následkem špatné karmy poznání stíženo, promlouvej pak, jak následuje:

„Ó, urozený, naslouchej opět: „vybaven všemi smyslovými schopnostmi a mocí neomezeného pohybu“ značí, že třeba bys byl za života nevidoucí, hluchý, chromý, přece na této posmrtné úrovni budou tvé oči spatřovati formy, uši slyšeti tóny a všechny tvé ostatní smyslové orgány budou nezeslabeny, velmi ostré a úplné. Proto mluví se o bardovém těle jako o „vybaveném všemi smyslovými schopnostmi“. Onen druh existence, ve které se nyní nacházíš, jest známkou toho, že jsi zemřel a že putuješ v bardu. Jednej tak, abys věděl! Vzpomeň si na učení!

„Ó, urozený, „neomezený pohyb“ značí, že tvé nynější tělo, protože je tělem přání, od doby, kdy tvůj intelekt se odloučil od svého místa, není tělem z hrubé látky, takže máš nyní moc procházeti skalními masivy, vrchy, zemí, domy a dokonce horou Meru bez překážek. Vyjímaje Buddhagaja a mateřské lůno můžeš nyní nerušeně procházeti i Králem Hor, horou Meru, přímo i pozpátku. I to jest známkou toho, že putuješ v Sidpa-bardu. Vzpomeň si na učení tvého učitele a modli se k Milosrdnému bohu!

Ó, urozený, ty vskutku jsi vybaven silou změnit svou postavu, velikost i číslo, což není však plodem nějakého samadhi, nýbrž silou, jež ti přišla přirozeně a proto jest to charakter karmické moci. Jsi schopen projíti v jediném okamžiku čtyřmi kontinenty kolem, hory Meru. Anebo se můžeš objeviti neprodleně na každém místě, kde si přeješ. Je v tvé moci se zjevit tam v čase, jaký má zapotřebí člověk k natažení ruky. Avšak nepřej si těchto marnivých sil, sil změn formy — nežádej si jich; žádná z těchto sil není ti odepřena, chceš-li se jimi pochlubit. Schopnost je vypěstovati jest v tobě. Toto věz a modli se k svému učiteli.

Ó, urozený, „čistým nebeským zrakům stejné povahy viditelný“ značí, že bytosti stejné povahy nebo stejné konstituce nebo stejného stupně vědění v přechodném stavu vzájemně se vidí. Na příklad se vidí vzájemně bytosti takové, jež jsou určeny, aby se zrodily mezi dévy. Nezahleď se do těch, jež vidíš, nýbrž medituj o Milosrdném.

„Čistým nebeským zrakům viditelný“ značí, že dévové, kteří se zrodili následkem zásluh, viditelní jsou čistým nebeským zrakům těch, kdož cvičí dhjanu. Tito je budou viděti, když duchovně jsou na ně soustředěni. Někdy může se státi, že jsou odvráceni a nevidí je.

Známky existence v přechodném stavu

„Ó, urozený, majitel onoho druhu těla uvidí místa, která před tím znal na pozemské úrovni a příbuzné, jak je vidíme ve snu.

Vidíš příbuzné a mluvíš na ně, nedostáváš však odpověď. Když svoji rodinu vidíš plakat, myslíš si: „Jsem mrtev, co mám dělat?“ Pocítíš strast, zrovna jako ryba, která je z vody vyhozena na řeřavé uhlí. Takovouto strast nyní zažiješ. Ale nijak ti teď nepomáhá, že se cítíš nešťastným. Máš-li božského guru, modli se k němu! Modli se k ochrannému božstvu, k Milosrdnému! I když budeš lpěti na svých příbuzných a přátelích, nic ti to nepomůže. Tedy na nich nelpi, modli se k milosrdnému bohu, pak nepoznáš soužení, strach a hrůzy.

Ó, urozený, hnán věčně se pohybujícím větrem karmy sem a tam, svým intelektem, jako pířko,

hnané větrem, bez přestání a nedobrovolně putuješ do kola! Všem, kdož pláče, říkáš: „Jsem tu, neplačte!“ Poněvadž tě však neslyší, říkáš si: „Jsem mrtev!“ A zase se v této době cítíš velice bídným! Nebuď takto ubohým!

Bude zde šedé, soumravné světlo, jak v noci, tak ve dne a za všech dob. V tomto druhu přechodného stavu budeš prodlévati buďto jeden, dva, tři, čtyři, pět, šest nebo sedm týdnů, až do devětačtyřicátého dne. Práví se, že bída Sidpa-barda je obvykle prožívána dvaadvacet dnů, ale následkem rozhodujícího vlivu karmy, nelze udati určitého období s jistotou.

Ó, urozený, asi v této době dáte tě poženě prudký vítr karmy, který je strašný a těžko snesitelný, zezadu strašlivými nárazy. Neboj se toho! Jest to tvé vlastní šálení! Hustá, strašidelná temnota je trvale před tebou a z jejího středu přicházejí hrůzu vzbuzující výkřiky jako: „Bij! Zabij!“, a podobné hrozby. Neboj se jich!

V jiných případech, u lidí s velmi špatnou karmou, vyrážejí karmicky vytvoření, maso požírající Rakšasové, nesoucí různé zbraně křik: „Bij! Zabij!“ Způsobují strašlivý hluk; ženou se na člověka jako o závod. Také svítají šálení, pronásledování hroznými šelmami, sněhu, deště, tmy, větrů, pronásledování mnoha lidmi, zvuků, padajících hor a zlostně vzkypělých moří a hukot u ohně a běsnících víchrů.

Zděšení prcháme před těmito zvuky. Ale cesta je zahrazena třemi strašlivými propastmi — bílou, černou a červenou. Vzbuzují hrůzu svou hloubkou a člověku se zdá, jako by měl do nich padnouti, ó, urozený, nejsou to ve skutečnosti žádné propasti, jsou to hněv, vilnost a nevědomost.

Věz, že jest to Sidpa-bardo. Volej milosrdného jménem a modli se vážně takto: „Ó, milosrdný Bože a můj guru a Vzácná Trojice, nedopusťte, abych (jmenuj se jménem) do nešťastných světů upadl.“ Jednej tak, aby nezapomenul!

Jiní, kteří nashromáždili zásluhy a vážně se věnovali náboženství, zažívají různé nadšené radosti a štěstí a blaho plnou měrou. Neutrální bytosti však, jež si ani zásluh nezískaly, ani nevytvořily špatnou karmu, nezažívají ani radosti, ani utrpení, nýbrž druh bezbarvé stupidity a lhostejnosti. Ó, urozený, ať jakékoliv nadšené radosti bys prožíval, nenech se přitáhnouti! Mysli: „Guru a Trojice nechť jsou velebeni!“ Vzdej se všeho bláznění a žádosti!

Kdybys neprožíval ani radost, ani bolest, nýbrž jen lhostejnost, nechej svůj intelekt setrvati v nerušeném stavu meditace o Velkém Symbolu, aniž bys myslil, že medituješ. Toto je důležité.

Ó, urozený, v tomto času prodlíš krátkou dobu na předmostích, v chrámech, u stupňů osmi druhů; nejsi však schopen dlouho tam zůstat, neboť tvůj intelekt byl od tvého pozemského těla odloučen. Následkem tvé neschopnosti déle prodlévati často se cítíš znepokojen a mučen. Mnohdy jest tvůj duch zakalen, mnohdy roztržit a bez souvislosti. Potom tě napadne: „Ach, jsem mrtev, co mám dělat?“ A touto myšlenkou se duch zarmoutí; tvé srdce pocítí zamrazení a zakusíš nekonečnou bēdu soužení. Poněvadž nemůžeš prodlévati na žádném místě a cítíš se nucen jíti dále, nemysli na různé věci, nýbrž nechávej setrvati intelekt v jeho vlastním prastavu.

Co se týče potravy, můžeš přijmouti jen to, co jest ti podáno. Co se týče přátel v tomto čase, nevíme o tom nic určitého.

Toto jsou známky putování duchového těla v Sidpa-bardu. V tom čase závisí štěstí a strast od karmy.

Vidíš svůj dům, služebnictvo, příbuzné a mrtvolu a myslíš: „Nyní jsem mrtev, co mám dělat?“ Tísněn žalem, myslíš: „Ach, co bych dal za to, kdybych mohl míti tělo!“ A s touto myšlenkou putuješ sem a tam a hledáš tělo.

Mohl bys do svého mrtvého těla devětkrát sice znovu vstoupiti, ale ježto jsi dlouho prodléval v Čenjíd-bardu, ono zatím zmrzlo (je-li zima), rozpadlo se (je-li léto), anebo je hodili do vody nebo dali ptákům a šelmám. Ježto nemáš žádného místa, do kterého bys vešel, jsi nespokojen a máš pocit, že jsi vtěsnán do skulin a trhlin mezi skalami a balvany. Prožití této strasti dostavuje se v přechodném stavu, když člověk hledá znovuzrození. I když tělo hledáš, nezískáš nic jiného, než trampotu. Vzdej se přání po těle a dovol svému duchu setrvati ve stavu odříkání a jednej tak, abys v něm mohl setrvávati.

Jsme-li takto stavění tváří v tvář, dosáhneme osvobození v bardu.

Soud

Pokyny pro obřad konajícího: Přes to vše může se státi, že vlivem špatné karmy člověk ani teď nedojde poznání. Zavolej zemřelého jménem a mluv:

„Ó, urozený (jmenuj ho), naslouchej! Tvé utrpení pochází od tvé karmy. Nikdo jiný tím není vinen: tvou vlastní karmou je to způsobeno! Modli se opravdově k Vzácné Trojici; to tě chrání. Když se. nemodlíš a nevíš, jak meditovati o Velkém Symbolu nebo o některém ochranném božstvu, tu přichází dobrý Genius, který současně s tebou byl zrozen a sečte tvé dobré skutky bílými kamínky a Genius Zlý, který současně byl s tebou zrozen a sečte tvé špatné skutky černými kamínky. Budeš ustrašen, zaražen a polekán, budeš se třásti a pokusíš se lhát, tím že řekneš: „Nespáchal jsem nic špatného“.

Pak řekne bůh smrti: „Zeptáme se zrcadla Karmy“.

Při tom pohlédne do zrcadla, ve kterém se odráží každý dobrý a zlý čin. Lež nepomůže.

Pak jedna z furií boha smrti otočí kolem tvého krku provaz a táhne tě; odřeže ti hlavu, vyrve ti srdce a střeva, vysaje tvůj mozek, pije tvou krev, jí tvé maso a hryže na tvých kostech. Ty však jsi neschopen zemřít. I když tvé tělo jest roztrháno na kusy, zase se zhojí. Opakované rozsekávání způsobuje hroznou bolest a muka.

Ani v době, kdy se počítají kaménky, nedej se zastrašiti, nedej se polekati! Nelži a neboj se boha smrti!

Ježto tvé tělo jest tělo duchovní, nemůže zemřít i když je stínáno a čtvrceno. Tvé tělo má ve skutečnosti povahu prázdna; proto se nemusíš strachovati! Bohové smrti jsou tvé vlastní halucinace. Tvoje tělo žádostí jest tělem sklonů a prázdno. Prázdno nemůže prázdnu ničeho učiniti; co jest bez vlastností, nemůže tomu, co jest bez vlastností nic učiniti.

Ve skutečnosti není mimo nás věcí, jako jest bůh smrti nebo Bůh nebo démon, nebo býkohlavý bůh smrti. Jednej tak, abys to poznal!

Jednej nyní tak, abys poznal, že jsi v bardu, medituj o samadhi Velkého Symbolu. Když nevíš, jak se medituje, pak jednoduše analyzuj pečlivě pravou povahu toho, co tě léká. Ve skutečnosti toho není a nemá to tvaru; jest to prázdno — Dharma-Kaja.

Ono prázdno není dle své podstaty prázdno ničeho, nýbrž prázdno, jehož pravou podstatou se cítíš zastrašen a před ním tvůj intelekt zdá se býti jasným a zářivějším! Jest to sestavení ducha Sambhaga-Kaji.

Ve stavu, ve kterém se nyní nacházíš, zakusíš s nesnesitelnou intenzitou prázdno a jas: prázdno jasné dle podstaty a jas prázdny dle podstaty a jas neodlučitelný od prázdna; je to stav pra-intelektu Adi-Kaja. A síla jeho září nerušeně a všude; jest to Nirmana Kaja.

Ó, urozený, soustředěně mne poslouchej! Jednoduše, tím, že poznáš čtyři Kaje, dosáhneš určité dokonalého osvobození v každém z nich. Nebud' roztržitý! Zde jest hranice mezi Buddhy a živými bytostmi! Tento okamžik jest velmi významný; budeš-li nyní roztržitý, budeš potřebovati nespočetné věky času, abys vyváznu z bahna strasti.

Výrok, jehož pravdivost je nyní na místě, zní:

„V jediném okamžiku času vytvoří se zřetelně rozlišení; v jediném okamžiku času dosáhne se dokonalého osvícení.“

Až do tohoto okamžiku svítala ti všechna tato barda a přece jsi nepoznal, poněvadž jsi byl roztržitý. Proto jsi zažil všechn ten strach a hrůzu. Jestliže i nyní jsi roztržit, prasknou opatě božského milosrdenství milosrdných očí a ty půjdeš k místu, z kterého okamžitě osvobození není možné! Proto bud' opatrný! I když jsi do nynějška nepoznal, ačkoliv „tváří v tvář stavěn“, poznáš nyní a zde dosáhneš osvobození.

Pokyny pro obřad konajícího: Je-li to nevzdělaný sedlák, který neví, jak meditovati, řekni mu toto:

„Ó, urozený, když nevíš jak meditovati, jednej tak. abys Milosrdného poznal, Sangh Dharmu a Buddhu, a modli se. Mysli na všechny ty strachy a fantomy, jako na svá vlastní ochranná božstva nebo Milosrdného. Připamatuj si své mystické jméno, které ti bylo dáno v době tvého svatého zasvěcení, dokud jsi byl člověkem a na jméno tvého učitele a řekni je spravedlivému králi bohů smrti. I když spadneš do propasti, nezraníš se! Uvaruj se strachu a lekání!“

Vše určující vliv myšlenky

Pokyny pro obřad konajícího: Toto řekni; neboť při takovémto „stavění tváří v tvář“ mělo být osvobození dosaženo. Možno však, osvobození ani po tomto „stavění tváří v tvář“ nebude dosaženo a poněvadž je důležité pokračovati vážně a vytrvale, volej zemřelého opět jménem a mluv následovně:

„Ó, urozený, tvoje nynější zážitky jsou složeny z okamžitých radostí a následuje po nich soužení, tak jako za sebou následují napjaté a uvolněné pohyby praku. Nelpi ani v nejmenším na radostech, a nebud' nespokojen, když trpíš!

Máš-li se zroditi na vyšší úrovni, zasvitne ti vidění vyšší úrovně. Tvoji žijící příbuzní obětují možná pro tvoje blaho, mnoho zvířat, vykonají náboženské obřady a dávají almužnu. Poněvadž tvůj zrak není očištěn, máš sklon hněvati se nad jejich činy a tím zaviniti své zrození v pekle: cokoli ti činili, chovej se tak, aby v tobě žádná hněvivá myšlenka nemohla vystoupiti a medituj o lásce k nim.

Dále, i když pociťuješ, že lpíš na světských statcích, které jsi za sebou nechal, anebo když uvidíš tento svůj majetek v rukou jiných lidí a jimi používán, a když ze slabosti budeš na něm lpěti, nebo na své následníky se hněvat, pak tento pocit ovlivní rozhodující okamžik takovým způsobem, že i když jsi byl určen zroditi se na vyšších a šťastnějších úrovních, zrodíš se v pekle nebo ve světě nešťastných duchů. Vždyť, byť jsi na zanechaných světských statcích lpěl, nemůžeš jich přece nyní míti a nejsou ti nic platny. Vzdej se své slabosti a zanech lpění na nich! Odhod' je od sebe a zřekni se jich z plna srdce! Zcela jedno, kdo tvých pozemských statků používá. Neměj pocit lakomství, nýbrž rád se jich zřekni! Mysli, že je obětuješ Vzácné Trojici a svému učiteli a setrvávej v pocitu nelpění, oproštěn od slabosti přání.

Stejně si počínej, když Kamkaně Mantra jsou jako pohřební ritus za tebe přednášena nebo když nějaký ritus pro uvolnění od zlé karmy, která by mohla míti za následek zrození v nízkých oblastech, bude za tebe vykonáván a ty spatříš, že jest konán nesprávným způsobem, ospale, roztržitě a bez zřetele ku slibům, že postrádá čistoty ze strany toho, kdo obřad koná a podobné věci, jež prozrazují lehkomyšlnost a povrchnost. Nic co vidíš, poněvadž jsi karmickou silou předvídaní vybaven, nesmí ti uškoditi na víře a přivesti tě k nevěře v náboženství. Můžeš poznati úzkost a strach, všechny černé činy, nenáboženské chování a nesprávně konané rituály! V. duchu by sis mohl mysliti: „Ach, vskutku, nechávají mne na holičkách.“ Když si toto myslíš, staneš se hlubokou záští nevěřícím, ztratíš víru, místo abys získal lásku a pokornou důvěru. Toto ovlivní rozhodující okamžik a ty budeš jistě zrozen v některém z bídných stavů.

Takové myšlenky ti velmi uškodí. Ať jakkoliv nesprávný jest rituál a neslušné chování kněží, kteří tvé pohřební rity vykonávají, mysl si: „Mé vlastní myšlenky jsou asi nečisté. Jak by mohla být slova Buddhova byla nesprávná? Jest to zrcadlení skvrny na mém obličejí, jež vidím v zrcadle; mé vlastní myšlenky jsou opravdu nečisté. Co se těchto kněží týče, tak jejich tělem jest Sangha, jejich projevem Dharma a v duchu jsou ve skutečnosti Buddhou; k nim se utíkám!“

Jak to myslíš, důvěřuj jim a cvič se v upřímné lásce k nim. Co potom pozůstalí za tebe konají, prospěje ti vždy jen k dobru. Proto má cvičení oné lásky veliký význam. Nezapomeň na to!

A zase i kdybys měl být zrozen v jednom z bídných stavů a světlo onoho bídného stavu na tě zářilo, určí zcela samo nadšení z tvé radosti nad pohledem, jak tvoji příbuzní a následníci vykonávají bílé náboženské rity nesmíšené se zlými skutky a opati a učení kněží věnují se tělem, řečí a myšlením výkonu správného a záslužného obřadu, rozhodující okamžik tak, že dokonce i kdybys zasluhoval zrození v nešťastných stavech, způsobeno bude tvé zrození na úrovních vyšších a šťastnějších. Proto nemáš vytvářeti myšlenky nezbožné, nýbrž nestranně míti vůči všem čistou náklonnost a pokornou víru. Toto jest nejvyšší důležité. Proto buď' obezřelým!

Ó, urozený, seber se a vzpamatuj se! Ježto tvůj nynější intelekt v přechodném stadiu není nic pevného od čeho by závisel, neboť nemá tíže a trvale se pohybuje, má každá myšlenka, jež ti nyní přichází, ať zbožná či bezbožná, velikou moc; nemysli proto na věci bezbožné, ale připomeň si jakékoliv zbožné cvičení; anebo, jestliže jsi na takové cvičení zvyklý nebyl, pozvedni svou čistou náklonnost a pokornou víru; modli se k Milosrdnému nebo k tvým ochranným božstvům; v plné rozhodnosti modli se tuto modlitbu:

„Ach, putuji sám, odloučen od milovaných přátel, kdy mi prázdňá podoba mých vlastních duchovních představ svítá.

*Nechat' mi Buddhové věnují sílu svého milosrdenství, abych se v bardu nebál, neděsil ani nelekal!
Když zakusím strast mocí zlé karmy, nechaf tu strast rozptýlí ochranná božstva.*

Když tisíce hromů ve skutečnosti zaznívá, nechat' jsou všechny zněním Šesti slabik.
Když karma pokračuje a žádný ochránce zde není, necht' mne chrání Milosrdný; tak se modlím.
Když útrapy karmických sklonů zde zakouším, necht' mě osvětluje záření šťastného čirého světla samadhi.“

Vážná modlitba v této formě jistě tě povede dále; buď dokonale klidný! Nebudeš ošálen! Velice důležité jest: Když se toto odříkává, vyvolává to vzpomínku; lze dosáhnouti poznání a osvobození.

Svítání světél šesti lok

Pokyny pro obřad konajícího:

Jestliže přes časté opakování tohoto ponaučení je poznání vlivem zlé karmy nesnadné, přece je užitečné časté opakování těchto „stavění tváří v tvář“. Volej zemřelého ještě jednou jménem a mluv jak následuje:

„Ó, urozený, když jsi byl neschopen, abys předešlé pochopil, bude tělo minulého života stále neurčitější a tělo života budoucího stále určitější. Zarmoucen nad tím, myslíš: „Ach, jakou to prodělávám strast! Zcela jedno, jaké tělo přijmu, vzchopím se a budu je hledat!“ Jak tak myslíš, chodíš sem a tam bez přestání a zmaten. Pak září na tě světla Šesti sangsarických lok. Světlo místa, na kterém silou karmy máš býti zrozen, září nejzřetelněji.

Ó, urozený, naslouchej! Chceš vědět, co jest oněch šest světél? Září zde na tě kalné bílé světlo světa dévů, kalné zelené světlo světa Asurů, kalné žluté světlo ze světa lidí, kalné modré světlo ze světa zvířat, kalné červené světlo ze světa Pretů a kouřové světlo ze světa pekelného. V tomto čase má tvé vlastní tělo mocí karmy účast na barvě světla toho místa, ve kterém máš znovu zroditi.

Ó, urozený, umění tohoto učení jest v tomto okamžiku zvláště důležité: ač na tě září světlo kterékoliv, medituj o něm, jakoby to byl Milosrdný; ať z kteréhokoliv místa ono světlo přichází, považuj místo toto za Milosrdného nebo v Milosrdném existující. Toto jest kromobyčejně hluboké umění; zabraňuje zrození! Nebo ať je tvé ochranné božstvo kterékoliv, medituj o formě dlouhou dobu — jako o viditelné, avšak ve skutečnosti přece jen neexistující, jako o formě, vyvolané kouzelníkem. Toto jmenujeme čistou formou klamu. Potom dej představě božstva, počínaje vnějšími obrysy, rozplynouti se, až z něj nezůstane viditelným nic a uveď se do stavu jasnosti a prázdna, jež nemůžeš vnímati jako něco, a setrvej v tomto stavu malou chvíli! Znovu medituj o Jasném světle! Konej toto střídavě! Na to dovol také svému vlastnímu intelektu, aby se pomalu rozplynul, počínaje vnějšími obrysy.

Kam aether proniká, tam proniká vědomí; kam proniká vědomí, tam proniká Dharma-Kaja. Klidně setrvej v nestvořeném stavu Dharma-Kaje. V tomto stavu bude zabráněno zrození a získáno Dokonalé Osvícení!

II. Díl. Postup znovutělování

Uzavírání brány lůna

Pokyny pro obřad konajícího: Když opět následkem velké nedbalosti ve zbožných cvičeních a nedostatkem důvěry člověk rozuměti nemůže, mohou jej přepadnouti přeludy a on putuje k branám lůna. Poučení o uzavírání bran lůna stane se velmi důležitým: zavolej zemřelého jménem a řekni toto:

„Ó, urozený, když jsi předešlému neporozuměl, zdá se ti nyní vlivem karmy, že buď vystupuješ nebo že se pohybuješ po rovině nebo že sestupuješ. Medituj o Milosrdném! Vzpamatuješ se! Zásáhnou tě nárazy větrů, ledové bouře, krupobití a temnota a bude se ti zdáti, že jsi pronásledován mnoha lidmi. Když člověk od těchto halucinací prchá, zdá se nevybaveným záslužnou karmou, že prchají do míst strasti; ti, kdož záslužnou karmou vybaveni jsou, mají dojem, že přicházejí do míst blažených. Potom, ó urozený, září na tě známky místa zrození a země, ve které se máš zroditi.

K okamžiku tomu váží se rozličná hluboká učení. Soustředěně naslouchej! Když jsi nepochopil

pomocí předešlých „stavění tváří v tvář“, pochopíš snad zde, neboť i ti, kteří byli velmi nedbalí v nábožných cvičeních, poznají tato znamení; proto naslouchej!

Pokyny pro obřad konajícího: Nyní jest velice důležité použití metody k uzavírání brány lůna. Musí se tak dít pečlivě. Jsou dva způsoby uzavírání: bytostem, jež mají vstoupiti, zabrániti, aby nevstoupily a uzavřítí bránu lůna, kterou by mohly vstoupiti.

Metoda, jak zabrániti vstupu do lůna

Poučení, jak bytosti ve vstupu zabrániti, jsou následující:

„Ó, urozený (jmenuj jej jménem), ať jakékoli jest tvé ochranné božstvo, klidně medituj o něm jako o zrcadlení ve vodě, viditelném, ale neexistujícím, jako o magicky vyvolaném preludu. Když žádnézvláštní ochranné božstvo nemáš, medituj buď o milosrdném bohu nebo o mně; maje toto v mysli, medituj pokojně.

Potom dej představovanému tvaru ochranného božstva se rozplynouti a medituj bez jakékoliv myšlenkové formy o prázdném Čírem Světle. Toto jest umění velice hluboké; jim nevcházíme více do lůna!

První metoda, jak uzavřítí bránu lůna

Tímto způsobem medituj; avšak když ani toto by nepostačovalo, aby ti bylo zabráněno vstoupiti do lůna a ty jsi připraven do některého vejíti, potom existuje hluboká nauka o uzavírání bran lůna. Zde ji vyslechni:

Když pak, ach, Sidpa-bardo ti svítá, chovej v mysli jediné rozhodnutí, a řaď tak dál řetěz dobré karmy; uzavři bránu lůna a nezapomínej na odpor. Toto jest čas, kdy vážnost a čistá láska jsou nutny; odlož žárlivost a medituj o guruovi a otci-matce.

Tvými vlastními ústy zřetelně toto opakuj a živě si upamatuj význam toho a medituj o tom. Jest podstatné, aby se toto převedlo do cvičení.

Hořejší učení „když pak Sidpa-bardo svítá“ značí, že putuješ nyní v Sidpa-bardu. Známkou toho jest, že když se díváš do vody nebo do zrcadla, nespátříš zrcadlení svého obličejce nebo těla; také stínu tvoje tělo nevrhá. Odložil jsi nyní své hrubé materiální tělo z masa a krve. Toto jsou známky, že se potuluješ v Sidpa-Bardu.

V tomto čase musíš bez rozptylování utvářeti jediné rozhodnutí ve své mysli. Vytvoření jediné rozhodnutí jest teď velice důležité. Jest to, jako bychom řídili běh koně použitím uzdy!

Cokoliv si přeješ, splní se! Nemysli na špatné činy, jež by mohly změnití běh tvé mysli! Vzpomeň si na své duchovní příbuzenství s předčítatelem tohoto Bardo Thedolu nebo na někoho, od koho jsi obdržel učení, zasněžení a plnou moc duchovní ku čtení náboženských textů! Setrvávej v konání dobrých skutků! To jest podstatné! Nenech se odvrátiti! Hranice mezi výstupem a sestupem jest nyní zde. Strpíš-li nerozhodnost třeba jen na okamžik, musíš nésti utrpení po dlouhý čas!

Toto jest tím okamžikem! Chyť se a drž se jediné cíle! Vytrvale spojuj řetěz dobrých činů!

Nyní jest čas, abys bránu lůna uzavřel. „Toto jest čas, kdy vážnost a čistá láska jsou nutny“, což označuje, že nyní nastal čas, kdy teprv má býti uzavřena brána lůna; proto existuje pět metod uzavírání. Dobře toto uchovej v srdci!

Druhá metoda, jak uzavřítí bránu lůna

Ó, urozený, v tomto čase spatříš vidění spojených mužských a ženských bytostí. Když je vidíš, buď pamětliv toho, abys mezi ně nevstupoval! Pozoruj otce a matku jako svého guru a Božskou Matku: medituj o nich a klaň se. Pokorně se cvič ve víře; vzyvej je duchovně s velikou vroucností a vypros si slib jejich náboženského vedení.

Jedině tímto rozhodnutím může být lůno s jistotou uzavřeno; avšak když ani tímto není uzavřeno a ty se shledáváš připraveným do něho vejít, tu medituji o Božském guru Otci-Matce jako o ochranném božstvu, nebo o Milosrdném ochranném božstvu a Šakti, a co o nich medituješ, holduj jim duchovními oběťmi! Vypros si jejich přízeň! Tím má být uzavřena brána lůna.

Třetí metoda, jak uzavřít bránu lůna

Pakliže není lůno uzavřeno ani tímto a ty jsi připraven v ně vejít, bude ti zde ukázána třetí metoda, jak lze se ubránit příchyllosti a odporu:

Jsou čtyři druhy zrození; zrození ve vejci, zrození v lůně, nadnormální zrození a zrození horkem a vlhkostí. Mezi těmito čtyřmi dle charakteru souhlasí ve vejci a zrození v lůně.

Jak shora řečeno, zjeví se vidění spojených mužských a ženských bytostí. Když člověk v tomto čase vchází do lůna za pocitů příchyllosti a odporu, může se zroditi jako kuň, opeřenec, pes nebo člověk.

Když se někdo chystá zroditi jako bytost mužská, svítá duchu pocit o sobě samém jako o mužské bytosti; vzniká cit silné nenávisti a žárlivosti vůči otci a přitažlivost k matce. Když se někdo chystá zroditi jako bytost ženská, svítá duchu pocit o sobě samém jako o ženské bytosti; vzniká cit silné nenávisti k matce a velké příchyllosti a lásky k otci. Touto podružnou příčinou zakouší aneb když vstupuje na stezku aetheru právě v tom okamžiku, kdy sperma a vejce se chtějí spojit, blaženost současně zrozeného stavu, v kterémžto stavu padá do bezvědomí. Později shledává se uzavřen v o-válném tvaru, v embryonálním stavu a když potom z lůna vyjde a oči otevře, shledá se třeba přeměněn do mladého psa! Dříve byl člověkem, avšak nyní, kdy se stal psem, prodělává útrapy v psí boudě; nebo jako prasátko v prasečím chlívku, nebo jako mravenec v mraveništi, nebo jako hmyz, nebo červ v nějaké díře, nebo jako tele nebo kůzle nebo ovečka, z kteréžto podoby není okamžitého návratu. Trpí němotou, hloupostí a bídou duševní temnotou a rozličnými mukami. Stejným způsobem může člověk putovati do pekla nebo do světa nešťastných duchů nebo šesti lok a trpí nepomyslitelná muka!

Ti, kdož jsou příliš žádostiví samsarické existence nebo ti, jichž srdce se jí nestrachuje — o, hrůza, hrůza, ó, běda! a — ti, kdož neobdrželi žádného učení od guru-a, padají tímto způsobem do hlubokých propastí samsara a trpí bezmezně a nesnesitelně! Aby tě podobný osud nepotkal, slyš raději má slova a zachovej toto mé učení v srdci!

Zanech pocitů příchyllosti a odporu a vzpomeň si na některou metodu k uzavření brány lůna, jíž ti nyní chci ukázat. Uzavři bránu lůna a vzpomeň si na odpor. Toto jest čas, kdy vážnost a čistá láska jsou nutny! Jak již řečeno, odlož žárlivost a medituji o guruovi otci-matce.

Máš-li být zrozen jako mužská bytost, bude ti svítati příchyllost k matce a odpor k otci a máš-li být zrozen jako bytost ženská, příchyllost k otci a odpor k matce spolu se vznikajícím pocitem žárlivosti vůči jednomu nebo druhému.

Pro tuto chvíli existuje hluboká nauka. Ó, urozený, když příchyllost a odpor vznikají, medituji jak následuje:

Ach, jaké jsem to stvoření se špatnou karmou! Že jsem doposud putoval v samsaru, jest následkem mé příchyllosti a mého odporu. Budu-li příchyllost a odpor ještě i nadále pocítovati, budu v samsaru putovati do nekonečna a v oceánu strasti trpěti po drahný čas a klesati ještě hlouběji! Nyní nesmím jednati z příchyllosti a odporu! Běda mi, od nynějška nechci jednati z příchyllosti a odporu!

Když tak medituješ, rozhodni se pevně setrvati na tomto předsevzetí; v mantrách jest řečeno: „brána lůna bude již pouze tím uzavřena!

Ó, urozený, nedej se odvrátiti! Usměni svého ducha k tomuto jedinému rozhodnutí cílevědomě!

Čtvrtá metoda, jak uzavřít bránu lůna

Když ani toto lůno neuzavře a člověk je připraven do lůna vejít, má potom být lůno uzavřeno pomocí učení zvaného „Nepravé a klamné“. O tom má být meditováno, jak následuje:

Ó, dvojice, otec a matka, černý děšť, nárazy vichru, řinčivé zvuky, lekající přízraky a všechny

zjevy jsou dle jejich pravé povahy jen klamy. Ať jakkoliv se zjevují, přece není v nich pravdy; všechny látky jsou neskutečné a falešné. Jsou jako sny a přízraky; netrvají, nemají stálosti! Co jest platno záviseti na nich! To by znamenalo, viděti nejsoucí, jako jsoucí! Vše to jsou halucinace našeho vlastního ducha! Duch klamu sám nikdy neexistoval; jak by proto mohly existovati tyto vnější zjevy?

„Poněvadž jsem těmto věcem takovým způsobem dosud neporozuměl, považoval jsem nejsoucí za jsoucí, neskutečné za skutečné, klamně za skutečné a putoval tak dlouho v samsaru! Avšak nepoznám-li je ani teď jako přeludy, budu putovati po věky v samsaru a jistě upadnu v bídu rozličných strastí.

Vskutku to vše jsou sny, halucinace, ozvěny, místa Drizasů, přeludy, ve vodě viděný měsíc; nejsou skutečně ani pro okamžik.

Tím, že se cílevědomě držíme tohoto myšlenkového pochodu, víra, že jsou skutečné, obrátí se vniveč a když se to vryje vnitřní kontinuitě vědomí, člověk se obrátí. Když vědění o neskutečnosti hluboko vryje se tímto způsobem, brána lúna bude uzavřena!

Pátá metoda k uzavření brány lúna

Když přes to vše trvá dále považování zjevů za skutečné, brána lúna není uzavřena a člověk se chystá do lúna vejít, nutno bránu lúna uzavřít meditací o Čířém Světle, což jest pátou metodou. Meditace se odbývá následovně:

„Hleď, veškeré látky jsou můj vlastní duch a tento duch jest prázdnota, jest nezrozený a bez přestání.“

Když takto medituješ, nech svého ducha spočívati v nestvořeném stavu — jako na příklad když voda je vlita do vody. Duchu má býti dovoleno jeho vlastní, lehké duchovní držení, v jeho přirozené nezměněné poloze, čířé a vibrující. Tím, že udržujeme tento uvolněný nestvořený stav ducha, můžeme býti jisti, že brány lúna čtyř způsobů zrození zůstanou uzavřeny. Medituj tím způsobem, až uzavření úspěšně se odbylo.

Pokyny pro obřad konajícího: mnoho velice hlubokých nauk pro uzavření brány lúna bylo výše udáno. Jest nemožno, aby neosvobodily lidi nejvyšší, průměrné a nejmenší intelektuální schopnosti! Proč jest tomu tak? Za prvé, protože vědomí v bardu, majíc nadnormální sílu chápavosti v míře neomezené, rozumí všemu, co jest k němu mluveno. Za druhé, poněvadž zde všechny naše schopnosti jsou Dokonalé a můžeme slyšeti, co k nám je vysíláno. Za třetí, jelikož jsme vytrvale pronásledováni strachem a myslíme s hrůzou: „Co jest nejlepší ze všeho?“ a ježto jsme takto bděle vědomými, slyšíme též vždycky, co jest nám praveno. Ježto jest vědomí bez jakékoliv opory, je lehké je řídit a odejde okamžitě ke každému místu, ku kterému je duch posílá. Za čtvrté jest paměť devateronásobně jasnější než před tím. Dokonce i když člověk byl před tím hloupý, stane se v tomto čase působením karmy intelekt kromobyčejně jasný a schopný meditace, ať již je učený jakkoliv. Proto zní odpověď: jest tomu tak, poněvadž má duch tyto vlohy.

Že úkon pohřebních rituů může býti účinným, má rovněž tento důvod. Proto má velikou důležitost předcítání Velkého bardo Thedolu po celých devětačtyřicet dní (7x7). I když nejsme osvobozeni při jednom „stavění tváří v tvář“, můžeme býti osvobozeni při některém jiném, právě proto jsou nutná tak mnohá rozličná „stavění tváří v tvář“!

Volba brány lúna

Pokyny pro obřad konajícího: Vzdor tomu existuje mnoho takových lidí, kteří ačkoliv poučení, aby své myšlenky cílevědomě řídili, nebudou osvobozeni pro velkou moc zlých karmických zatemnění a poněvadž neuvyklí zbožným skutkům, nýbrž po aeony zvyklí byli na skutky bezbožné. Proto, když brána lúna již dříve uzavřena nebyla, jest zde udáno učení též pro volbu brány lúna. Když jsi byl vzýval o pomoc všechny Buddhy a Bodhisattvy, opakuj, že béřeš k nim své útočiště a volaje zemřelého znovu třikrát jménem, mluv, jak následuje:

Ó, urozený (jmenuj jej jménem), naslouchej! Ačkoliv ti nauky „stavění tváří v tvář“, byly poskytnuty, přece jsi jim neporozuměl!

Proto jest již skoro na čase, ježto brána lůna uzavřena nebyla, abys přijal nějaké tělo. Vyber si lůno dle tohoto nejlepšího učení! Pozorně naslouchej a podržuj je v mysli!

Výstražné vize místa znovuvtělení

Ó, urozený, nyní objevují se znamení a znaky místa zrození a vol též světadíl.

Máš-li se zroditi ve Východním kontinentu Lypahu, jest viděti jezero, okrášlené labutěmi, samečky a samičkami. Nechod' lam! Kdo tam jde, přichází na kontinent, který sice je vybaven štěstím a pohodlím, avšak nevládne v něm náboženství! Proto tam nechod'!

Máš-li se zroditi v Jižním kontinentu Jambu, spatříš velké okouzlující příbytky. Vejdi tam, když již musíš někam jíti!

Máš-li se zroditi v Západním kontinentu Balang-Čedu, spatříš jezero, okrášlené koňmi, hřebci a klisnami, jež se pasou na březích.

Ani tam nechod', nýbrž vrať se! Ačkoliv je tam bohatství a nadbytek, je to země, kde náboženství nevládne; proto tam nechod'!

Máš-li se zroditi v Severním kontinentu Daminjanu, spatříš jezero, okrášlené kol dokola stromy nebo na jeho březích pasoucím se dobyt看em, samci a samicemi. I když tam trvá život a zásluha, přece je to kontinent, kde náboženství nevládne; proto tam nechod'! Toto jsou výstražná znamení pro přijetí zrození v oněch světadílech. Poznej je a nevstupuj!

Máš-li se zroditi jako déva, spatříš okouzlující chrámy, zbudované z drahocenných kovů. Tam smíš vejít; tedy tam vejdi!

Kdo se má zroditi jako asura, spatří buď rozkošný les anebo kruhy ohňů, otáčející se opačným směrem. Vpamatuj se, že si je nutno oškliviti a za žádnou cenu tam nevcházej!

Máš-li se zroditi mezi zvířaty, objevují se skalní jeskyně a hluboké díry v zemi a mlha. Nevcházej tam!

Máš-li se zroditi mezi Prety, spatříš neutěšené pusté roviny a mělké dutiny, mýtiny v džunglích a lesní houštiny. Kdo tam jde a zrodí se jako Preta, zakusí nejrůznější muka hladu a žízně. Upamatuj se a oškliv si je a za žádnou cenu tam nevcházej! Vyviň všemožné úsilí, abys tam nevešel!

Kdo se má zroditi v pekle, uslyší následkem špatné karmy zpěvy jako nařikání. Bude nucen vejíti tam bez odporu. Objevují se ponuré země, černé domy a bílé domy a černé díry v zemi a černé cesty, po kterých musí jíti. Kdo tam jde, vejde do pekla, kde mu bude snášeti nesnesitelné bolesti horka a zimy a potrvá velmi dlouho, než zase odtamtud vyvázne! Nevejdi tam! Bylo řečeno: „Vyviň všemožné svoje úsilí“; toho jest nyní třeba!

Ochrana před mučícími fúriemi

Ó, urozený, přes pocit nelibosti jsi nucen jíti dále, neboť tě ze zadu pronásledují karmické mučící fúrie; mučící fúrie a odejmatelé života, kteří před tebou jsou jako předvoj, vedou tě; v temnotě a karmických orkánech, hluku, sněhu, dešti, krupobití a smršti ledových bouří, vystane ti myšlenka, abys prchnul.

Bázní jat, hledáš útočiště; pozoruješ vidění velikých příbytků, skalních jeskyň, děr v zemi, džunglí a lotosových květů, jež se uzavírají za vstupujícím; unikneš tím, že se skryješ uvnitř některého z těchto míst a bojíš se pak vyjít; myslíš: „Vyjítí není teď dobré“. Bojíš se vyjítí, pociťuješ přitažlivost k místu útočiště, které jest právě lůnem. V obavě, že když vyjdeš, potkají tě děs a hrůza barda a ze strachu, že jim nebudeš moci čeliti, skryješ se uvnitř tohoto lůna — a přijmeš nežádoucí tělo a tím i rozličná muka.

To vše znamená, že zlí duchové a Rakšasové se rušivě vměšují. Pro tuto chvíli existuje hluboká nauka. Naslouchej a řiď se jí.

V čase, kdy tě pronásledují mučící fúrie a děs a hrůza se dostavuje — představ si buďto Nejvyššího Heruku nebo Haja-Grivu nebo Vajra-Pani-a nebo jiné ochranné božstvo, máš-li takové, formou dokonalé, obrovského těla, s masivními údy, zlostné a svým zjevem hrůzu vzbuzující, jež může

na prach rozdrťiti vřecky duchy, strůjce zla. Představ si to okamžitě! Vlny darů a moc jejich milosti oddělí tě od mučících furií a získáš sílu zvoliti si bránu lůna. Toto jest důležité umění velmi hluboké nauky; proto ji uchovej zcela přesně v mysli!

Ó, urozený, Dhjani a jiná božstva zrozují se mocí samadhi. Pretové a zlomyslní duchové jsou ti, kdož změnili svoje cítění nebo svůj duchovní postoj, mezitím co byli v přechodném stavu, a vzali na se právě onu podobu, kterou později obdrželi a stali se Prety, zlými duchy a Rakšasy, kteří mají moc měniti svou formu. Všichni Pretové, kteří v prostoru existují, nebesy putují a zlořád způsobují, strašidla osmdesátitisíc druhů, stali se jimi proto, že měnili své cítění, zatím kdy dleli na bardové pláni.

Když v tomto čase upamatujeme se na Veliký Symbol týkající se prázdna, pak jest to nejlepší! Nemáme-li v tom žádného cviku, cvičme duchovní síly a pozorujme všechny věci jako iluze nebo Maju! A i když by toto bylo nemožné, pak se přece nedejme ničím přitáhnouti! Když se medituje o ochranném božstvu, o velikém Milosrdném, dosáhne se osvícení v Sambhoga-Kaji.

Avšak když přece, ó, urozený, vlivem karmy musíš do lůna vejít, bude ti nyní vysvětleno učení o volbě brány lůna. Naslouchej!

Nevstupuj do libovolného lůna, v němž bys mohl naléztí útulek. Jestliže jsi mučícími furiemi nucen do něho vejít, pak medituj o Hajagrivovi.

Jestliže máš nyní malou nadnormální schopnost předvídání, naučíš se znát všechna místa zrození, jedno po druhém. Vol dle toho!

Jsou dvě možnosti: přemístění principu vědomí do čisté říše Buddhovy a volba nečistých samsarických bran lůna.

Nadnormální zrození přemístěním do říše ráje

„Ach, jak strastiplné! Od nespočetných kalp a bezmezného, bezpočátečního času putoval jsem v bahnu samsara až do nynějška. Ó, jak bolestné, že jsem již nedosáhl doposud a před tím osvícení věděním, že vědomí jest já. Toto samsara se mi nyní hnuší, děsí mne, činí mne nemocným; nyní nadešla hodina, abych se vydal před ním na útěk. Já sám chci jednati tak, abych se zrodil ve Šťastné Západní Říši u nohou Buddhy Amitabhy, podivuhodně z vnitřku lotosového květu.“

Když tak myslíš, řid' rozhodnutí nebo přání opravdově na onu říši nebo na každou říši, jíž si přeješ: Říši převládajícího Šťestí nebo Hustě utvářenou Říši, nebo na Říši těch s dlouhým vlasem, nebo neomezené Vihara Lotosového záření; nebo řid' své přání na onu říši, po které nejvíc toužíš, v neodchýlitelném úsilí ducha po dosažení cíle. Dělaš-li to tak, zrodíš se ihned v oné říši.

Nebo toužíš-li po přítomnosti Maitreji, po Tušita — nebesích, dosáhneš podivuhodně zrození v lotosovém květu v přítomnosti Maitreji, když stejným způsobem řídíš své opravdové přání tam a myslíš: Chci dosíci přítomnost Maitrejovu v Tušita-nebesích, neboť pro mne uhodila hodina zde v přechodném stavu“.

Zrození v lůně: Návrat do lidského světa

Avšak jestliže jest nadnormální zrození nemožné a činí-li ti radost vejítí do lůna, nebo je-li ti třeba do lůna vejítí, existuje učení pro volbu lůna nečistého samsara. Naslouchej:

Přehlížeje světadily nadnormální silou své předvídavosti, vyber si ten, v němž převládá náboženství a vejdí tam!

Má-li býti dosaženo zrození nad hromadou nečistoty, vábí k oné nečistotě pocit, jakoby sladce voněla a tím se dosáhne zrození.

Ať by se lůna nebo vidění jevila jakýmikoliv, nepohlížej na ně jakými jsou nebo jakými se jeví, nýbrž nenecháváje se ani přivábíti ani odpuditi, vol dobré lůno! Také zde řid' přání, neboť jest důležité je říditi — takto:

„Ach, měl bych se zroditi jako universální císař nebo jako Brahman, jako velký Posvátný Strom, nebo jako syn adepta se sidhickými silami, nebo v neposkvrněné hierarchické linii, nebo kastě

věřícího; a takto zrozen, vybaven velkou zásluhou, měl bych mít schopnost sloužiti všem žijícím bytostem!“

Co takto myslíš, řid' své přání a vejdi do lůna. V tom čase vysílej vlny milosti a dobré vůle na lůno, do něhož vstupuješ a proměň je tím v nebeský přibýtek. Ve víře, že Vítězové a jejich Bodhisattvové Deseti Směrů a ochranná božstva, obzvláště Velký Milosrdný, propůjčí ti k tomu sílu, modli se k nim a vejdi do lůna.

Když takto volíš bránu lůna, není vyloučen omyl: vlivem karmy mohou se dobrá lůna zdáti špatnými a špatná dobrými; takový omyl jest možný. Poněvadž v tomto čase jest důležité umění, čin pak následující:

I když lůno zdá se dobrým, nenech se přitáhnouti; když se zdá špatným, nenech se odpuditi. Býti prost příchylnosti i odporu, býti prost přání vzíti nebo se vystříhati, vejíti ve smýšlení naprosté nestrannosti — toť nejvyšší umění! S výjimkou mála těch, kdož měli něco praktické zkušenosti v psychickém vývoji, jest nesnadné zbaviti se zbytků zlých sklonů.

Pokyny pro obřad konajícího: Proto ti, kdož se nemohou vzdáti příchylnosti a odporu, lidé slabé mentality a se špatnou karmou, lehce naleznou útulek mezi zvířaty. Prostředek, jak bychom zemřelého od tohoto odvrátili jest, že jej opětně voláme jménem takto:

Ó, urozený, když se nemůžeš zbaviti příchylnosti a odporu a neznáš umění volby lůna, vzyvej Vzácnou Trojici a utíkej se k ní, ať se ti zjevují vidění jakékoliv. Modli se k Velikému Milosrdnému! Jdi vzpřímen!

Poznej se v bardu! Odlož veškerou slabost a příchylnost k svým synům, dcerám a všem příbuzným, jež jsi za sebou zůstavil; nemohou ti nijak prospěti! Kráčeť bílou světelnou stezkou děvů nebo žlutou světelnou stezkou bytostí lidských; vejdi do velikých přibýtků ze vzácných kovů a do rozkošných zahrad!

Pokyny pro obřad konajícího: Opakuj tuto řeč zemřelému sedmkrát! Pak měly by býti předneseny: „Vzývání Buddhů a Bodhisattvů“, „Stezka dobrých přání jež chrání před strachem v bardu“, „Základní slovo barda“ a „Záchrance barda“. Musí býti třikrát čteny. „Tahdol“, který osvobozuje celou tělesnost, měl by býti také přečten. Potom by měl býti také čten „Ritus, který sám sebou osvobozuje mocí zvyku“.

Závěr

Když se toto čte přesně, mohou věřící, kdož v porozumění pokročili, nejlépe uskutečniti přemístění v okamžiku smrti. Nemají zapotřebí procházeti přechodným stavem, nýbrž dokonají na Veliké Kolmé Stezce. Jiní, kdož byli poněkud méně cvičeni v duchovních věcech, zamíří vzhůru, jakmile v okamžiku smrti poznají v Čenjid-bardu Čiré Světlo. Ti, kdož jsou ještě níže než tito, budou osvobozeni dle svých zvláštních schopností a karmických spojů, jakmile jim zasvitne jedno nebo druhé z Pokojných nebo Hněvivých božstev během následujících dvou týdnů, když meškají v Čenjid-bardu.

Ježto existují různé body obratu, mělo by býti dosaženo osvobození poznáním u některého z nich. Avšak ti, kdož mají karmické spoje příliš slabé a jejichž zatemnělost jest následkem špatných činů příliš velká, musí hlouběji putovati do Sidpa-barda. Avšak protože existuje tolik „stavění tváří v tvář“, jako na žebříku příček, mělo by při jednom nebo při druhém býti dosaženo osvobození poznáním. Avšak ti, kdož mají nejslabší karmické spoje a nepoznávají, dostanou se pod vliv hrůzy a strachu. Pro ně jsou nauky různého stupně k uzavírání bran a volbě lůn; a u jedněch nebo u druhých z nich, měly by býti pochopeny metody představovací; jejich neomezené výhody a přednosti měly by býti použity k pozvednutí vlastního stavu! Dokonce i ti nejnižší, které co do pořadí, možno srovnati se zvířaty, stanou se schopnými odvrátiti se od vstupu do běd tím, že získají dar dokonale vybaveného a osvobozeného lidského těla, setkají se v příštím zrození s guruem, přítelem, bohatým na ctnosti a tak dosáhnou zachraňujícího zaslíbení!

Když někoho tato nauka zastihne, zatím co on v Sidpa-bardu mešká, pak jest možno toto srovnati se spojením dobrých skutků, podobně jako kdyby se vložila roura do prasklého místa porouchaného vodovodu.

Není možné, aby nebyli osvobozeni ti, kdož mají špatnou karmu, jakmile toto učení slyší a

poznají. Proč je tomu tak? Proto, že tehdy, kdy tu jsou všechna pokojná a Hněvivá božstva, aby člověka přijala, a kdy jsou tu také i Marové a Přerušovatelé, aby i oni člověka přijali, pouhým slyšením této nauky obracíme svůj názor a dosahujeme osvobození; neboť neexistuje tělo z masa a krve, na které by bylo spolehnutí, ale tělo duchovní, jež jest lehce ovlivňovatelné!

Putující v bardu v jakékoli formě, slyšíme a přicházíme, neboť vlastníme malý smysl nadnormálního vnímání a předvídavosti; tím, že se okamžitě upamatováváme a chápeme, může být duch proměněn nebo ovlivněn! Proto jest zde toto učení k velikému prospěchu! Podobá se mechanismu praku. Jest jako velký dřevěný trám, který by ani sto lidí neuneslo, jež však položen na vodu, může být tažen kamkoliv.

Proto se přibliž těsně k tělu toho, jež se s tímto životem rozloučil a to vše vtiskuj duchu zemřelého vždy znovu a znovu, až z nosních dírek začne vytékat krev a žlutá tekutina. V tomto čase tělo nemá být rušeno! Pravidla jsou tato: ať není k vůli zemřelému zabito žádné zvíře, ať v blízkosti mrtvého těla neplakají příbuzní! Dej rodině zemřelého vykonávat ctnostné skutky dle možnosti daleko!

Těž jinými cestami může být zemřelému nebo umírajícímu vykládáno toto Veliké Učení bardo Thedolu, jakož i jiné náboženské texty. Když jest toto učení připojeno k „Vůdci“ a spolu s ním odříkáváno, jest velice účinné!

Také jinými způsoby ještě mělo by být odříkáváno tak často, jak jen možno. Slova a význam měl by každý se naučit znáti nazpaměť; a když smrt jest neodvratná a příznaky rozpoznány, má je člověk — pokud mu to síly dovolují — sám sobě odříkávat i o jejich významu přemýšlet. Když to síly nedovolují, tu má nějaký přítel knihu čísti a živě to vtiskovat. Bez pochyb to osvobozuje!

Učení osvobozuje, jakmile je vidíme, aniž bychom potřebovali meditace nebo sadhany; toto hluboké učení osvobozuje, když je slyšíme nebo vidíme! Tato hluboká nauka osvobozuje Tajnou stezku i ty, kdož mají špatnou karmu! Neměli bychom zapomínati významu a slov, i kdyby sedm krvežíznivých psů nás pronásledovalo!

Touto Vybranou naukou dosahujeme osvícení v okamžiku smrti. Ani Buddhové všech Tří časů hledající, nenašli by nauku, jež by tuto předčila.

Hluboké srdeční krůpěje nauky o bardu, zvané Bardo Thedol, který vtělené bytosti osvobozuje, jsou tímto skončeny.

Epilog

Rukopis končí následujícími sedmi verši lámy, nebo spisovatele, který jej sepsal, jež však svoje jméno neuvádí, věren starému lamaistickému učení, dle něhož lidská osobnost se má pokořiti a jedině spisy mají být povýšeny před zrakem žijících bytostí:

Nechť mým dokonale čistým úmyslem, jímž jsem byl veden při spisování tohoto díla a zásluhami z toho počínají jsou do stavu Buddhova převedeny žijící bytosti, Matky, nemající ochrany,

nechť osvítil svět zářící nádhera příznivého zaslíbení,

nechť jest tato kniha příznivým zaslíbením,

nechť ctnost a dobrota jsou zdokonalovány každým způsobem.

(Zde končí rukopis Bardo Thedolu.)

Vysvětlivky

Všechna jména pocházejí ze sanskrtu; pocházejí-li z tibetštiny, je u nich poznámka „tib.“

Adikaja — První tělo, synonym Dharma-Kaji.

Adi-Buddha — První Buddha; prazdroj moudrosti, ze kterého všichni Buddhové pocházejí; synonym Dharma-Kaji.

Akaša — Aether, také nebesa; v textu vždy jako aether.

Akaša-Garbha — lůno z aetheru nebo nebes.

Akšobhja — „Nepohyblivý“ nebo „Nehnutý“ přídavné jméno Vajra Sattvy, Aloke — Světlo, znázorňované bohyní, držící lampu červené barvy, ježto náleží elementu ohně.

Amitabha — personifikace ohně, neohraňené, nepochopitelné světlo. Není to osobní božstvo, i když jako takové někdy je uctíváno, nýbrž božská síla, božský princip, ztělesnění moudrosti Buddhovy, všeprozírající moudrosti, personifikace souhrnů pocitů, podoba Nekonečně milosrdného, božská láska, věčný život.

Amogha-Siddhi — „Všemohoucí“ „Mocný Vítěz“, zhuštění božského principu, Vše způsobující moudrosti, personifikace vzduchu, souhrn chťení,

Asura-Titani — odpovídají padlým andělům křesťanské víry. Jejich hlavními vášněmi jsou nešváry a boje.

Bardo (tib) — stav mezi smrtí a znovuvtělením, čili přechodný stav; bar jest mezi, do jest dvě; tedy „mezi dvěma“ (stavy), „stav“ nebo „stadium projítí“. Dle textu pozůstává ze šesti částí, avšak text pojednává pouze o třech.

1. *Čikhai Bardo* (tib) — „přechodný stav v okamžiku smrti“, většinou stav úplného bezvědomí, který obvykle trvá tři a půl dne.

2. *Čenjid Bardo* (tib) — „přechodný stav během prožívání skutečnosti nebo pravdy“, ve kterém přicházíme k poznání, že jsme mrtvi, ve kterém jako ve snu život dále trvá; v prvních sedmi symbolických dnech „Pokojná božstva“ a v následujících sedmi dnech „Hněvivá božstva“ nám zrcadlí naše vlastní impulsy a sklony.

3. *Sidpu Burdo* (tib) — „přechodný stav obráceného pochodu sangsarické existence“ během pátrání po znovuzrození, který zaujímá další čas až do devětačtyřicátého dne.

4. *Bardo Thedol* (tib) — jméno tibetské Knihy Mrtvých, doslovně „Osvobození pomocí slyšení v posmrtném stavu“.

Bhagavan — „Vítězný“ (totiž nad sangsarickým světem); obvyklé označení Buddha, osvíceného. V textu se většinou přikládá jako titul pěti nebeským Buddhům.

Bodhi — Dokonalá moudrost.

Bodhisattva — Kandidát buddhovství.

Brahmanský otvor — Lebeční šev tam, kde kosti novorozeněte teprve pomalu srůstají, místo, kudy astrál při smrti vychází.

Buddha — Osvícený, to jest ten, kdo získal vládu nad sangsarickou existencí.

Budh-gaja — Veliký chrám v Indii na místě, kde Buddha došel dokonalého osvícení a kde stojí Strom moudrosti jako symbol, Mekka všech buddhistů, Pupek Světa.

Buddhovství — Stav dokonalého osvícení, synonym Dharma-Kaji.

Čenrazi — doslovně „Dolů shlížející“, „Veliký Slitovník“, často představovaný s tisíci rukama a s okem v každé dlani; možno jej přirovnati k čínské bohyni milosrdenství Kwanyin.

Čenjid Bardo — Viz Bardo.

Čikhai Bardo — viz Bardo.

Dakini — doslovně „Chodec nebes“, vilám podobná božstva, jež mají zvláštní tajné síly, ochranná božstva posvátných míst, vlastně personifikace různých psychických sil v nás.

Delma (tib) — Synonym Táry, t. j. „Vysvoboditelka“, „Spasitelka“ tibetská národní bohyně (odpovídá nebeské bohyni milosti Čínanů,) jistě pra-bohyně v Bönu, známá v mnohých podobách a s různými přívlastky, vzývaná jedenadvaceti jmény, a sice jest v Tibetu uctívána jako Delma Zelená, v Číně a Mongolsku jako Delma Bílá.

Déva — Druh andělů, doslovně vlastně „bůh“, avšak ne právě bůh vysokého stupně.

Dharma — Slovo pochází od základního slova dhri, což značí „udržovati“ nebo „podepřítí“, tedy to, co udržuje a podpírá kosmos, jak velký, tak malý. Značí pravdu o sobě, zákon v užším smyslu, Slovo, t. j. Písma.

Dharma-dhatu — „Moudrost, pocházející z Prázdna“.

Dharma-Kaja — doslovně „Tělo Pravdy“ nebo „Tělo Zákona“, t. j. věčná moudrost o sobě, nepředstavitelná a neznázornitelná i když v mnohých symbolech znázorňovaná a představovaná; tak jako Prásvětlo, jež jest bez počátku a konce a bez barvy, nebo jako dokonalá Prázdnota; jest to stav dokonalého osvětlení.

Dharma-radža — buddhistický a hinduistický Pluto, vlastně bůh smrti, který drží v jedné ruce meč, v druhé zrcadlo karmy a má řetězy lebek kolem krku a pasu. Jest to soudce mrtvých, král pravdy, ochránitel spravedlnosti.

Dhupema — jedna z Dakyní a sice „Dakini nesoucí kadidlo“.

Dhjána — od dhja., t. j. „mysliti“, totiž vědomě řídití představy k jednomu bodu, t. j. meditace.

Dhjána-Buddhové — Buddhové meditace, kterých je pět, zvaní též nebeskými Buddhy. V prvních pěti dnech jsou zevrubně popisováni se svými průvodci: Vairochana, Vajra Sattva, Ratna-Sambhava, Amitabha a Amogha Siddhi.

Dibpanamsel — Bodhisattva, jméno znamená „čistší a jasnější od ztemnělosti“.

Dorže (tib) — tibetské žezlo, symbol universální moci nad světem hmoty.

Elementy — jichž jest pět: oheň, země, voda, vzduch, aether.

Fúrie — Bůh smrti Dharma-radža se svými pomocníky, různá božstva, srovnatelná s Eumanidami Aeschylvými, ve skutečnosti jsou to impulsy našeho vlastního nekontrolovaného nitra.

Ganhema — „Ta, jež rozsévá vůně“, Dakini, která má původ v hinduistickém Pantheonu, jako atribut drží misku, ze které vystupují vůně.

Gekarmo — také Dakini, „Ta, s bílou uzdou“, ženský doplněk Amitabhy.

Ghasmari — Hinduistická hřbitovní bohyně, uctívána též v Tibetu.

Ghirdhima — od Gita, t. j. zpěv; Dakini, která obvykle drží lyru, ztělesnění hudby a zpěvu.

Guru — učitel; obvyklé označení duchovního vůdce v Indii a Tibetu; v textu použito většinou jako učitel zemřelého, několikrát také pro Gurua všech guruů Buddhu.

Hajagriva — Jeden ze čtyř strážců brány, jenž se vyskytuje také v čínské mythologii, „čtyřhlavý král“, strážce brány Západu.

Harpyje — Druh bájeslovných bytostí, podobných Harpajím Řeků, od pasu nahoru s podobou lidskou, dolů s ptačí.

Heruka — druh bohů, hrozivých a mocných na pohled, vůdcové Hněvivých božstev, mocní vyháněči ďábla.

Htamenna — jméno jedné z řádu bohyň, převzatých z náboženství Bbn, znázorněna jako egyptská božstva s lidským tělem a zvířecí hlavou.

Interlekt — od inter-legere, což značí čísti mezi řádky, vypátrati smysl. Tibetský rigpa, vědomí; sesrig-intelekt, poznání.

Jampal (tib) — „Ten, s mírným hlasem“, bůh, který personifikuje mystickou moudrost.

Kalpa — obrovská časová doba statisíce let.

Karma — někdy srovnávaná s charakterem, zákon příčiny a následku vzhledem k člověku, zákonitý výsledek všech jeho činů.

Kerina — řád bohyň s lidskou podobou, který má svůj původ v náboženství Bön.

Krotišaurima — ženský Buddha, mocná Hněvivá Matka, protějšek Budhy Horuky.

Ksiligarbha — „lůno země“.

Lama — kněz.

Lusema — personifikovaná krása.

Loku — svět, doslovně „to, co je prožíváno“ a sice rozlišuje Thedol 6 různých světů:

1. Deva-loka, t. j. svět bohů nebo andělů, bílý.
2. Asura-loka, t. j. svět titanů, zelený.
3. Nara-loka, t. j. svět lidí, žlutý.
4. Trisan-loka, t. j. svět zvířecí, modrý.
5. Preta-loka, t. j. svět nešťastných duchů, červený.
6. Hung, od huno, t. j. padnutí nebo padlý, totiž peklo, černý.

Lotosová božstva — symboly pro vnitřní hlasy v nás.

Maha-Kála (skt. a tib.) — božská forma, ve které se zhuštěně projevují všechny představované a smyšlené formy Pokojných božstev.

Mahajána — t. j. „Větší stezka“, označení, které si sama dává severní buddhistická škola, v opaku ke škole jižní, která je zvána Hinajána, t. j. „Menší stezka“.

Mahlaimu — Dakini a sice „Ta, nesoucí růženec“.

Maitreja — t. j. láska, Buddha, který jako příští vyslanec nebe má přijít na zemi, aby obnovil lidstvo božskou láskou.

Makura — vodní lev, mythologický netvor.

Mamaki — ženská forma Vajra-Sattvy.

Mandala — magický kruh, který se buďto kreslí barevným pískem na písek, nebo určité geometrické znázornění obětních darů, většinou výtvarné dílo, jež vychází vždy od středu, s kruhy, do všech čtyř světových stran koncentricky seskupenými, stejné formy, jen v barvě rozdílnými. Dílo jest pomůckou ke koncentraci.

Mantra — kouzelné slovo, není to však slovo, jež očarovává, nýbrž správné kladení přízvuku, kterému vyučuje většinou učitel.

Meru — nejvyšší hora v Tibetu, zároveň centrální mystický vrch v severobuddhistické kosmografii, jemuž odpovídá v mikrokosmu člověka páteř.

Milosrdný — tib.: Jo-wo-thu-je-tšen-po, nebo (synonym) Čen-ra zie, t. j. sanskrtsky Avalokitešvara, t. j. „dolů shlížející“, ztělesnění milosti a milosrdenství. Často znázorňován s jedenácti hlavami, tisíci pažemi a okem v každé dlani.

Mudra — mystické znamení, jež se vyjadřuje zvláštním znamením — postavením rukou, paží a těla. Mudry slouží jako poznávací znamení mezi bratry stejných okultních jednot, dále jako prostředek jak řídit oběh krevní jinak, než obvykle. O mudře očarování jest v textu několikrát zmínka; při ní dotýkají se palec s prsteníkem, ukazováček a malíček stojí ve výšce a střední prst dotýká se dlaně.

Myšlenkové formy — tib.: Rang-Snang. Rang jest: Já sám, Snang jest Světlo. Tedy vlastní světlo nebo vnitřní světlo, výtvořiny našich vlastních představ.

Myšlenkové tělo — v textu též nazývané duchovní tělo a tělo přání; astrální tělo.

Nidhema — „Ta, jež nese sladkosti“, také Dakini.

Nirmána-Kája — doslovně „změnitelné tělo“ nebo inkarnované božské tělo, část věčné moudrosti, jež se dobrovolně vtěluje do lidské formy, představované lidskými Buddhy, v Tibetu nejčastěji Padmou Sambhavou, velkým buddhistickým misionářem, zakladatelem lamaismu v Tibetu.

Nirvána — tib.: Mjanh-Hdas, t. j. doslovně „vyjití“, totiž z pout smyslů a přání, ze lpění na pomíjícím, „vyhasnutí“ plamene sobeckých žádostí. Dojití nirvány jest totéž jako dojití sebepoznání, dosáhnouti sebeosvobození.

Ochranné božstvo — nejmilejší božstvo zemřelého, obvykle jeden z Buddhů, nebo Bodhisattvů, nejpopulárnějším je čenrazie. Pokud je máme hledati v nás, jsou to pomáhající, podněcující „dobré“ impulsy.

Osvobození — synonym nirvány, osvobození od sangsarického světa poznáním zdání, které zaujímá místo bytí.

Padma-Sambhava — světec a učitel jógy, který přinesl buddhismus v osmém století do Tibetu. Jeho jméno doslovně přeloženo značí „Lotosově-zrozený“, čímž se jeho nadnormální zrození naznačuje. Obvykle nazývá se v Tibetu guru Rim-po-če nebo jednoduše guru, vlastní zakladatel lamaismu.

Petali — hřbitovní bohyně, která je též v Indii známá.

Pramoha — také hřbitovní bohyně, pocházející z Bönu nebo hinduismu.

Preta — nešťastní duchové.

Pokojná božstva — počtem 52, v srdci sídlící impulsy, které se nám zjevují jednotlivě i společně během prvních sedmi dnů po smrti.

Přemístění principu vědomí — tib.: hypo. Hypo jest magickým slovem, které když jest správně lamou použito, může nechat ihned vystoupiti z těla souhrn vyšších částí vědomí člověka nebo řekněme „duši“.

Pukkase — také hřbitovní bohyně, asi indického původu.

Pušpema — personifikace rozkvětu.

Rakšaša — druh gigantických ďábelských bytostí, lidského vzezření a nadnormálních sil.

Ratna Sambhava — doslovně „z klenoty vzniklý“, Vzácný, z něhož vše vzácné pochází. Jeden z pěti nebeských Buddhů; personifikace elementu země.

Sadhaná — „Dokonalá odevzdanost, cesta k sebezdokonalení pomocí velmi přesně prováděných rituů.“

Salový strom — posvátný strom Indů; platil již u starých Indů za nejlepší ze všech stromů, též u Buddhistů, neboť se v jeho stínu Buddha narodil a zemřel.

Samadhi — stav dokonalého pohroužení, dokonalého klidu, v němž myšlení spadá v jedno

s myšleným.

Samanta Bhadra — doslovně Nejvyšší Dobrý; Bhadrá - Dobrá.

Sambhoga-Kaja — doslovně „tělo dokonalého vybavení“, též „ozdobené tělo“. Jako je Dharma-Kaja — pravdou nebo moudrostí o sobě, neznázornitelnou, bezbarvou, tak je Sambhoga-Kaja projevenou moudrostí, znázorněnou pěti nebeskými Buddhy, z nichž každý září v jiné barvě.

Sangsara — (sanskrt) — tib. Korwa, t. j. kolotající, věčný koloběh, svět neklidu a klamů.

Sangjay-Tšanma — „Ta, s okem Budhy“, ženská forma Ratna-Sambhavy.

Siddhický — magický, nadaný „nadpřirozenými silami“. Jako ku př. telepatické spojení dvou prostorově od sebe vzdálených bytostí, jež může být tak přesné jako u bezdrátové telegrafie.

Sidpa Bardo — viz Bardo.

Sklony — možno překládati též jako zvyky, přináležející zcela existenci sangsarické.

Skutečnost — pravda.

Smaša — nebo Smašali, hřbitovní bohyně.

Střední nerv — hlavní nerv páteře, okolo nějž vine se pravý a levý nervový provazec, jako dva hadi kolem hole Hermovy.

Stupa-pagoda; monumenty zvláštní formy a stavěné ve zvláštním rozměru, který slouží různým náboženským účelům; jsou připomínateli jistých učení.

Šakti — ku každému božstvu příslušející ženský princip.

Šest slabik — v Tibetu nejpoužívanější krátká vroucí modlitba: Om, mani padme hum — většinou se překládá jako: „Ó, Ty, v lotosovém květu, smiluj se nad námi!“

Šišya — t. j. čela, žák nějakého gurua.

Tahdol — malé tibetské dílo, jež celé pozůstává z manter. Velmi často se dává jeho kopie sebou mrtvému, anebo je s ním spalována.

Tantra — náboženské pojednání, obvykle písmo jógu buď hinduistického neb buddhistického původu.

Tára — viz Delma.

Tatha-gata — „Takto jdoucí“, totiž cestou k osvobození ze samsara; tedy Buddha.

Tělo klamu — doslovně: „Čisté (nebo zdánlivé) tělo klamu“, míněn jest aetherický spoluhrač a protihrač fyzického těla, astrální tělo.

Trikaja — téměř všemi náboženstvími uctíváný zákon Tří, v Mahajana buddhismu symbolisovaný třemi „těly pravdy“, Dharma-Kaja, Sambhoga-Kaja, Nirmana-Kaja nebo trojností Buddhy, Dharmy (Písem a Sanghy) a kněžství.

Trojice — zákon Tří, uctíváný a symbolisovaný téměř všemi náboženstvími; v Bardo Thedolu většinou představený třemi formami pravdy — třemi těly (Kaja).

Tsandali — hřbitovní bohyně nižšího druhu.

Tseurima — indická hřbitovní bohyně, jež také v Tibetu je známá, ona a všechny ostatní bohyně, které se na hřbitovech potulují a živí, jsou rovněž, jak text učí, pouze výtvozem našich úzkostí.

Tšag-Na-Dorše (tib.) — t. j. „Ten, se žezlem v ruce“, mocný ve vyhánění ďábla.

Vairochana — doslovně: „Ten, který činí viditelným (něco) ve tvarech“, tedy projevitel, též „Všudypřítomný“ Otec-Matka, jenž pozitivní a negativní princip sjednocuje. Trůní ve všech mandalách uprostřed, jest centrálním sluncem, kolem něhož čtyři ostatní nebeští Buddhové jsou seskupeni, jest symbolem jádra všech meditací a pravdy.

Vajra-Pani — viz Tšag-Na-Dorže.

Vajra-Sattva — „Vítězný“, „heroicky smýšlející“. Personifikace vody, Zrcadlové moudrosti“, jeden z pěti nebeských Buddhů.

Veliký symbol — kdysi název jistého druhu jógu v Indii, později název sekty v Tibetu Kaegy-utpa, ku které ku př. náležel největší tibetský básník Milarepa.

Vědomí — tib.: rig-pa.

Vlny milosti — zvané též paprsky milosti, poskytnutí pomoci z vyšší úrovně vědomí tomu, kdo mešká v bardu. Každý paprsek je myšlen docela konkrétně s hákem nebo háčkem na svém konci, podobně jako v egyptských znázorněních paprsky slunečního boha Ra končívají rukou, která má zachytiti.

Vůdce nebo řada vůdců — litanie, jež mají člověka šťastně provázeti tímto životem a posmrtným stavem a jež jsou v Tibetu všeobecně známy.

Wang-Tšugma — což značí „mocná bohyně“, řád bohyň, pocházející z Bönu nebo hinduismu.

Znatel — nestranné, též nás samé pozorující část v nás, to, co je naším vědomím.

Doplňěk

Učení o posmrtném stavu

1. Páté učení o Bardu sestává z následujících tří částí: 1. Skutečné poznávání stavu Čistého Světla Dharma-Kaji aneb božského těla pravdy v Bardu. 2. Skutečné poznání stavu Sambhoga-Kaji, božského těla úplného nadání v Bardu. 3. Skutečné poznání stavu Nirmana-Kaji, božského těla ztělesnění v Bardu, anebo přijetí zrození jako *tulku*.
2. O prvním, poznání Čistého Světla Dharma-Kaji v Bardu, se praví: „Ponořuje se světlo světa a hrubohmotné, ponořují se myšlenky a ponořuje se jemné. Po ponoření nastává pocit domova. Pak zazáří Čisté Prásvětlo — a obě těla se zjeví jako jedno. Z věděním učeného a ne-učeného ponořuje se učené do ne-učeného, což je zvané dosáhnutím ovoce“.
3. Smrt předchází Bardu.
4. Bezoblačné podzimní nebe je symbolem Barda.
5. Světlo, rozžehnutí a dokončení v okamžiku smrti určují hranice Barda. (1)
6. Poznání čistého Světla musí být skončeno mezi koncem vědomí v tomto světě a začátkem vědomí po smrti. Čisté Světlo musí se na stezce použitím vznešeného učení státi plodným, aby stezka a pravé vědomí v jedno splynuly.
7. Uchyluje-li se do nitra životní síla pěti smyslů včetně vidění, uchyluje se do nitra současně chápání formy a všech vnějších věcí.
8. Pak se noří země do vody; tělo zráčí svou oporu.
9. Pak se noří voda do ohně; nos a ústa vysychají.
10. Pak se noří oheň do vzduchu a teplo zmizí z těla.
11. Pak se noří vzduch do vědomí. (2)
- 1.2. Pak prožívají lidé se zlou Karmou smrtelnou úzkost v okamžiku smrti.
13. Dobří jsou vítáni dévy, guruy a dakiniemi.
14. S posledním vydechnutím ponoří se hrubohmotné.
15. Během prvé poloviny vnitřního dýchání, pozvolně ubývá poznání. Umírajícím zevně vnímané známky podobají se bledému měsíčnímu světlu. Vnitřně vnímané, jež zatemňují vědomí, podobají se kouři. V okamžiku smrti zazáří světlo.
16. Tyto známky zanikají v rozžehnutí. Třiatřicet podnětů zloby přestává. Zevně se to podobá zazáření slunce, uvnitř zasvitnutí světlušek. Toto jest dobou rozžehnutí.
17. Doba zažehnutí přechází do doby bezprostředního dosažení. Čtyřicet podnětů žádostivosti přestává. Zevně se podobá tmavému pruhu nebo zatmění slunce, uvnitř tlumenému světlu zacloněné lampy. Tyto zjevy označují okamžik smrti, který je znám jako bezprostřední dokonání.
18. Bezprostřední dokonání ustoupí Čistému Světlu. Sedm podnětů nevědomosti přestává. Pak nastává zanikání jemněhmotného. Zevně se to jeví jako polosvit, vnitřně jako bezoblačné podzimní nebe. Toto jest čtvrtým časovým stupněm Čistého Světla.
19. Počáteční zkušenosti, jakožto první zkušenosti Barda, spadají v jedno se smrtí. Žák vzneseného učení nazývá tento stav prvním Bardem.
20. Cvičení v tomto stavu jsou následující:
21. V okamžiku smrti přetní všechna vízící pouta ku světu a majetku, spolu s pocity nenávisti.
22. Když při ponořování zůstane vědomí prosto myšlenek, pak zkušenosti ponořování dojdou přirozeného stavu klidu ihned při svém vzniku. Při tom povstává Zplozené Čisté Světlo.
23. Jako druhé zazáří pak Zplozující Čisté Světlo.
24. Vzpomínkové poznání těchto dvou aspektů Čistého Světla z dřívějších prožitků smrti, jest známo jako splynutí Zplozujícího a Zplozeného Čistého Světla a možno je přirovnati ku znovupoznání starého známého.
25. Mistr prodlévá v Čistém Světle dle libosti a pak se z něj pozvedá pomocí trojnásobně obráceného pochodu v těle božsky sjednoceného Čistého Světla; přenášením vědomí otvorem Brahmovým, vchází do stavu Buddhy. Ten, kdo je v tomto cvičení slabším, stává se držitelem dorje v jednom ze stavů bytí desátého stupně. (3)
26. O druhé části, uskutečnění božského těla dokonalého nadání v Bardu, se praví: „Viditelné jest tělo pozemského bytí“. Nadáno všemi smysly a veškerou pohyblivostí, s karmickými zázračnými

silami ku proměně a klamu“.

27. Z neschopnosti poznati Čisté Světlo vzniká sedm popudů, pocházejících z nevědomosti. Objevuje se svit Zplozeného světla; Veliké Prázdno se stává prožitkem.

28. Pak vzniká čtyřicet popudů z chtivosti. Stav rozžehnutí, intenzita Prázdna se stává prožitkem.

29. Pak vzniká třiatřicet popudů z nenávisti nebo zloby. Nastává stav, který se nazývá Světlem; Prázdno samo se stává prožitkem.

30. Potom s nejvyšším úsilím životní síly vše pronikající vědomí přenese se zé starého těla některou z jeho devíti „bran“ a utvoří nové tělo bardové existence. (4)

31. Bardové tělo jest tělem žádosti, obdařeným všemi smyslovými schopnostmi, formou uzpůsobenou pro úroveň bytí, na které má znovuzrození nastati.

32. Ve svém pohybu jest zcela volné; jenom nemůže vstoupiti do mateřského lůna.

33. Má podivuhodnou schopnost rychlostí myšlenky projíti třetím prázdňným vesmírem. (6)

34. V Bardu se vidí všichni, kteří mají stejné vědění a stejný vývoj vědomí.

35. Ti, kteří se mají zroditi ve světě Dévů, vidí se vzájemně zrakem Dévů.

36. Obyvatelé bardové úrovně živí se libými pachy nebo esencemi hmotných věcí.

37. Ježto světlo slunce a měsíce není na bardové pláni viditelné, není tam ani světla, ani temnoty. Světlo bardového světa jest šerosvitem.

38. Princip vědomí zůstává po dobu tři a půl dne po smrti na pozemské úrovni, ve stavu bezvědomí.

39. Pak zemřelý chápe znenáhla svou smrt a pociťuje veliký zármutek.

40. V této době můžeme poznati Bardu-světa v jeho pravé existenci.

41. Obyčejně však unikáme před poznáním barda do jiného stavu vědomí.

42. Pro mohutnost zavádějících myšlenek po tomto čase, ve kterém mělo býti bardo poznáno, jmenuje se tento čas „Stupeň času“, psychologický okamžik k činu. Neboť zde stává se nutným roz-pomenouti se na učení o Bardu přijatého na zemi.

43. Řízení vědomí od zesnulosti na posmrtnou stezku a bytí v Bardu jest popisováno následovně: „Po tomto bardovém stavu hledání znovuzrození (Sidpa-Bardo), dosáhneme těla dokonalého nadání (Sambhoga-Kaja), přijetím majické formy sjednocených Božských Těl.“

44. Jakmile jsi si uvědomil svoji smrt, pak se dívej na svoje tělo jako na tělo nějakého božstva a představuj si Čisté Světlo pomocí zpětného, pozorujícího pochodu a pomocí dokonalého porozumění.

45. Se cvičením tří Světel v jejich obráceném pořadí jako příčinou, děje se vzestup do sjednoceného stavu Dorje-Čanga, do dokonalého Osvícení. (7)

46. Třetí část sestává z uskutečnění Nirmana-Kaji, neboli pátrání po znovuzrození, jakožto božském Ztělesnění v Bardu.

47. Nenajde-li se cesta druhým Bardem (Čenjid-Bardem), pak jest slyšeti čtyři „strach nahánějící“ zvuky: jeden jako zřícení se hory z životní síly elementu země; jeden jako příboj mořských vln z životní síly elementu vody; jeden jako hořící houština ze životní síly elementu ohně; jeden jako tisíc stejnoměrně se rozléhajících hromů z životní síly elementu vzduchu. (8)

48. Místo, do kterého vcházíme, prchající před těmito zvuky, jest lůno.

49. Tři hrůzy šířící propasti, jež zahrazují cestu tomu, kdo před zvuky prchá, jsou bílá, červená a černá hluboká propast. Zřícení do jedné z těchto propastí, znamená vejíti do těla mateřského. (9)

50. Pět zářících cest, mezi nimi cesta bílého lesku, jsou známy těm, kdož jsou dobře poučeni. Vstoupiti na jednu z nich značí vejíti do existence sangsarické. (10)

51. V zrcadle Karmy jsou viditelné také jiné zjevy, kulovité masy oslňujícího světla se zářícími jiskrami. Strašlivý liják pronásleduje bytost. Objevují se zlostně vyhrožující mužské a ženské postavy. Bytost je provázena vykonavatelem soudu Dharma-Raja ke zkoušce v zrcadle a postavena do železného domu, symbolicky pekla. (11)

52. Hledati ochranu v dutinách stromů, nebo v děrách a trhlinách země, znamená vejíti do světa nešťastných duchů, nebo zvířat.

53. Vnořiti se do jezera s plovoucími labutěmi znamená zroditi se na Východě. (12)

54. Vnořiti se do jezera, na jehož březích se pase dobytek, znamená zroditi se na Západě.

55. Vnořiti se do jezera, na jehož březích se pasou koně, znamená zroditi se na Severu.

56. Viděti veliká obydlí s rodiči ve spojení, značí zroditi se na Jihu Jambud-vipa. (13)

57. Viděti širá nebeská obydlí a do některého z nich vstoupiti, značí zroditi se jako Déva.

58. Ježto mají z karmických sklonů povstalé myšlenky na tomto stupni veliký vliv, hledáme mateřské tělo. Proto se tento čas nazývá „Časem, ve kterém hledá mateřské tělo ku znovuzrození ten, kdo se živí

libými pachy nebo žije na bardové pláni.“

59. O praktickém použití vznešeného učení o umění volby mateřského těla ku znovuzrození bylo řečeno: „Zanech veškerých pocitů přichylnosti a odporu! A potlač neklidně se toulající sklony rozumu, vzpomínkovou bdělostí! Řid' svoji sílu na žádoucí vchod lúna. Proved' přemístění šťastně vedoucího a dosáhneš každého žádoucího místa zrození!“

60. Poznáme-li všechny zdánlivé zvuky a strašidelné formy jako klam, tu zůstane každé nežádoucí lúno vstupu uzavřeno.

61. Nežádoucí lúno bude též uzavřeno vzpomínkou na prázdno, na vlastního lidského gurua a na ochranné božstvo.

62. Výběr žádoucího lúna v rodině vysoké kasty, vysokého postavení a s bohatým vlastnictvím — tedy příležitostmi ku dráze náboženské — nazývá se zrozením božského Ztělesnění (*tulku*).

63. Žák velikého Jogu stane se i bez zírání Čistého Světla Bodhisattvou onoho řádu, který se už nezrozuje na zemi, ale v některé z čistých říší, jako jest říše Blaženosti nebo ta, jež se nazývá Šťastná nebo podobně.

Učení o přenášení vědomí

1. Šesté, učení o Fo-wa sestává ze tří přenášení; nejlepšího, přenášení do Dharma-Kaji; středního, přenášení do Sambhoga-Kaji a posledního, přenášení do Nirmana-Kaji, neboli přijetí božského znovuzrození.

2. První a nejlepší, přenesení do Dharma-Kaji, předpokládá poznání Čistého Světla na prvním stupni Barda.

3. Druhé a střední, přemístění do Sambhoga-Kaji, jest povznesení se v sjednoceném božském těle během Barda.

4. Třetí a poslední, přemístění se Nirmana-Kaji, jest přijetí božského znovuzrození.

5. I když se toto jeví jako tři různé výsledky, nejsou vznešené nauky k uvedení na stezce třemi různými naukami, nýbrž jedním a týmž učebním systémem.

6. Přemístění vědomí, Fo-wa, rozjímáním o guruovi, děje se takto:

7. Utvořiv formu hrnce, táhnu, pln síly, vzhůru vědomí z jeho místa, pomocí jedenadvaceti dechových tahů, lotosovými květy páteře, spatřiv jedenadvacet čakramů. Při výstupu a sestupu mantrických slabik, sleduj pochod od čakramu k čakramu. Při tom používej slabik jeden a půlových. (14) Za hlasitého vyslovování slabik veď „vedoucího“ k devachanu. V pravém okamžiku jest pak přemístění dokončeno.

9. Při cvičení usiluj o osvětlení.

10. Pak spatřij sebe jako božskou Paní v prázdne podobě. Představ si uprostřed těla střední nerv, podobající se nejdůležitějšímu pilíři prázdneho domu, jehož nejdolejší části jsou uzavřeny a nejhořejší části jsou otevřeny. Nad tímto otvorem spatřuj božského gurua Dorje-Čanga, též v prázdne těle a uprostřed jeho těla střední nerv moudrosti spojený s tvým vlastním, takže se utvoří nepřerušené spojení od tvého vlastního srdce k srdci gurua.

11. Potom spatřuj modrou slabiku HUM jak vlas tence nakreslenou v srdci gurua a právě takovou ve svém vlastním srdci, při čemž nazíráš na toto HUM jako na skutečnou podstatu svého vlastního vědomí.

12. Pak se ponoř do dechu, utvořeného „v hrncové formě“:

13. Nyní spatřuj značku vokálu HUM v srdci gurua a prodlouženou směrem dolů a spojenou se symbolem podstaty vědomí ve tvém vlastním srdci a představ si jej pomocí HUM v srdci gurua.

14. Při tom vyraz při vydechnutí pokaždé slabiku HEEG tak hlasitě, jako bys byl polekán a křičel o pomoc. Toto cvičení proved' jedenadvacetkrát neboli od čakramu k čakramu.

15. Potom si představ HUM na temeni hlavy.

16. Přiměj je, aby sestoupilo středním nervem k srdečnímu centru, při čemž vykřikni KA.

17. Vyraz KA jedenadvacetkrát za trvajících představ sestupování HUM od čakramu k čakramu.

18. Setrvej při těchto cvičeních, až jsi v tom dosáhl mistrovství.

19. V druhé části praktického použití jest vstřebováno HUM v srdci žakově do HUM v srdci gurua a žák vejde do říše, ze které není více návratu do znovuzrození a setrvává ve stavu, který není vnímatelný rozumem.

Vysvětlivky

(1) Světlo je symbolem nadnormální jasnosti zírání, jež jako první vědomá zkušenost vystupuje v posmrtném stavu. Trvání této počáteční zkušenosti nazývá se rozžehnutí, neboť jest to rozžehnutím nebo procitnutím vlastního božského vědomí světlem. Ukončení vztahuje se na duchovní dobrodiní, jež se dosahuje zkušeností smrti. Stupeň dosaženého závisí zcela od karmy zemřelého.

(2) Lidské tělo jest spojením pěti elementů. V předloženém textu představuje *země*: maso a kosti; *voda*: krev a ostatní tekutiny; *ohněň*: zvířecí teplotu; *vzduch*: životní síly; *aether*: vědomí.

(3) „Oblak pravdy“, název pro desátý stupeň nejvyššího sangsarického nebe, tibetský Óg-min. To značí žádné dolů z říše, z níž není možno padnouti.

(4) Úryvek 26—30 jest širším rozvedením obráceného pochodu, zmíněného již v úryvku 25.

(5) První stupeň Prázdná vesmíru odpovídá systému mlhovin, sluncí a planet, jak jej až k nejvzdálenější hvězdě spatřují astronomové svými teleskopy; druhý stupeň sestává z tisíce a třetí z milionu těchto systému. Ale i pak — podle výkladu tibetských — jest prázdno rozděleno teprve částečně, neboť třetí Prázdnno nad ostatními Prázdny jest bez poznatelného konce.

(6) Tento stav Dorje-Čanga Vajra-Dhara, nejvyššího božského gurua Bílé Dynastie guruů školy Kargyütpa jmenuje se sjednoceným, protože jsou v něm spojeny soucit a Prázdnno.

(7) Tyto zjevy jsou psychickými výsledky pochodu rozpuštění smrtí zvaného a týkajícího se čtyř hrubších elementů, z nichž je lidské tělo složeno. Eterický element není jmenován, poněvadž jedině v něm, t. j. v éterickém bardovém těle vědomí dále žije.

(8) Padnouti do bílé propasti znamená zroditi se jako déva; do červené jako Preta. Padnouti do černé znamená zroditi se jako obyvatel peklu se podobajících očistných stavů. Propasti jsou: *hněv*, *vilnost a tupost*, tři zlé ke znovuzrození vedoucí vášně.

(9) Tyto stezky jsou: bílá, světelná stezka ku světu *Dévú*, kouřová-světelná stezka k *pekelným* světům očistování, žlutá-světelná stezka k světu *lidskému*, červená-světelná stezka ku světu *Pretů* a zelená-světelná stezka vedoucí do světa *Asurů*. Jejich esoterní význam vztahuje se k pěti paprskům moudrosti.

(11) *Dharma-Radža*, nebo *Král Pravdy* a Pán Smrti, před něhož předstupují mrtví k *Velikému soudu*, personifikuje svědomí, v jeho přísném aspektu nestrannosti, lásky a spravedlnosti.

(12) Nebeský zeměpis, jehož východiskem je posvátná Hora Meru.

(13) Naše planeta země.

(14) Při *výstupu* používá se mantra slabiky *HEEG*; při *sestupu* mantrické poloslabiky *KA* (vyslovuje se *KAH*). Při výstupu vede se *vědomí vzhůru*, při sestupu *zpátky* na jeho místo.